

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΣΤΗ ΖΑΚΥΝΘΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Γιούλια, Καμπάνα. (τετράστιχα) Σίμου Μενάρδου
Τὸ ὄνειρο τοῦ ξενιτεμένου. [Χριστουγεννιάτικο διήγημα] X. Χρηστοβασίλη
Τὴ θάψαμε. [ποίημα] Εἰρήνης Δεντρινου
Παραλήψεις
Μιχαὴλ Σικελιανός Ἀγγ. Σικελιανού
Χριστουγεννιάτικη παράδοση Δ. Μπονίκου
Στὴν ξόπορτα. [διήγημα] Μαριέττας Μινώτου
Ἡ τέχνη τῆς Γκράτσια Ντελέντα [μετάφραση] Σ. Μινώτου
Τὸ πρόγραμμα μας
Οἱ γιορτὲς τῆς Ζακύνθου
Ἐκδόσεις κ. λ. π.

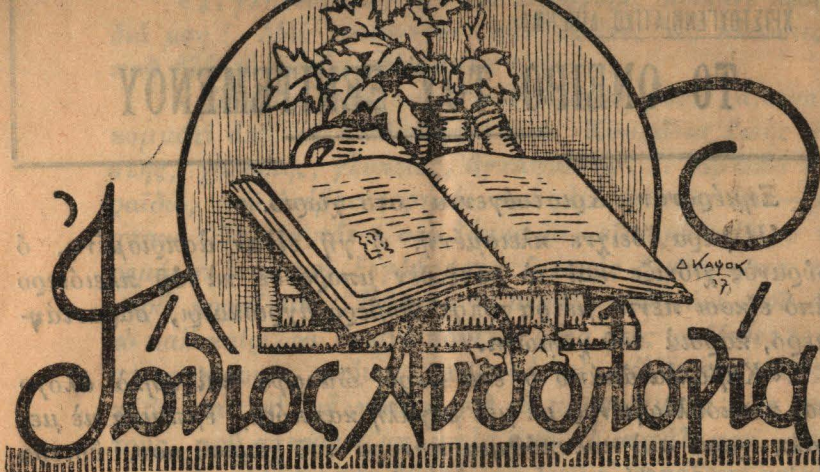
ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΥ

ΕΤΟΣ ΑΣΗΜΟΛΟΓΗΣΤΕΩΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΗ
Δεκέμβριος 1927-1928
ΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΔΕΥ. 6

176 μεράδες σελίδες.—137 ιστορικὲς φωτότιμες εἰκόνες.—
 Ἡ Ζωὴ τοῦ Ποιντή. Τὰ ὠραιότερα ἔργα τοῦ μεταγρα-
 σμένα.—Μελέτες.—Διηγήματα.—Ποιήματα.—Αὐτοῦγραφα.—
 Ἡ ἱστορία τῆς Χακόνδου.—Ἡ καλλιτεχνία της.—Τὸ ἱστο-
 ρικὸν τῶν ἑοσίων.—Εὐνεργαταὶ ἑωριανεῖς Ἕλληνες καὶ Ἰ-
 ταλοί.—Ἵπποβοοί.—Ἀκαδημαῖκοι.—Καθηγητὲς Ἑλληνισ-
 τισμῶν.—Γερουσιαστές.—Κριτικοί.—Ἱστορικοί.—Καλλιτέ-
 χνες.—Ποιητές.—Λογοτέχνες.—Ἀλγερινὸν εἰρηολογικὸν μνημεῖον.
 Ἐκδόσις καλλιτεχνική.—Κόσμησις καὶ διδμοδότησις.—Ἡ
 δ' ἐκδόσις τιμᾶται δραχμὴς 45.—Γιὰ τοὺς συνδρομῆτες τῆς
 Ἰονίου Ἀνθολογίας καὶ τῆς Νέας Ἑστίας,
 ποῦ ἐμβάθουν κατ' εὐδοίαν σὴν διεύθυνσιν ἢ σὸν διδμο-
 σωλεῖο Κολλάρου, μόνο δραχμὴς 30.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΕΩΡΙΟΥ
 ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
 ΑΛ 53 Υ1 φ2.0004

Συνδρομαὶ : Ἐτησίᾳ Δραχ. 35 Ἑξάμηνης Δραχ. 20

Τετράστιχα

ΓΙΟΥΔΙΑ

(Εἰς τὴν κ. Μαριέττα Μινώτου)

Γιούδια μου, γιούδια μου κ' ἐσᾶς σᾶς βρίσκω μαραμένα
 νεκρὰ ἀφ' οὗ τόση ὀλνμερὶς γλυκανασαίνατε ζωή;
 Ρουγούδια, δὲν ωονῶ γιὰ σᾶς! Ζέρω, γραστὸ εἶν' ἐμένα
 ν' ἀναδακρῶ σκουτενὰ ὅτι καμάρωνα ὠρῶ!

ΚΑΜΠΑΝΑ

Φτωχὸ 'ναι τὸ καμωαναρειδ, φτωχὸ τὸ παρεκλήσι
 τὴν καμωανούλα του κενωοῦν μ' ἐργάκομωο καννάβι.
 Καλὴ της ὦρα! Ἐνα χωριὸ καὶ τοῦτεν ἔχει ἀπαωήσει
 βρέφει βαρτίζει, εὐλογεῖ νιὲς καὶ γέροντες ἀναωάσει.

Σίμος Μενάργος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΕΟΥΡΙΟΥ

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ

Ξημέρουναν Χριστούγεννα στο χωριό.

Ἡ μέρα ἔδειχνε κλεισμένη, ἡ γῆ εἶταν ἀσπορισμένη, ὁ οὐρανὸς χιόνιζε καὶ τὸ μάτι δὲν μπορούσε νὰ ἰδῇ πλεονέτερο ἀπὸ εἴκοσι πέντε μέτρα τόπο. Φοβερὸ ἀγριοκαῖρι, σαραντάγμερο, καρδιά τοῦ χειμῶνα.

«Καβάλλα ἀπάνω σ' ἓνα γερό, ὄμορφο καὶ ψηλὸ ἄλογο καὶ κουκουλωμένος μὲ μιὰ μεγάλη καπνία, ἔμπαινα μὲ μεγάλη χαρὰ στὰ πολυπόθητα σύνορα τοῦ χωριοῦ μου, ὥστε ἀπὸ νυχτοπερβάνωμα δεκαπέντε ὥρων, δρόμο δεκαπέντε μερῶν καὶ ξενιτεῖα δεκαπέντε χρόνων, μακρὰ, πολλὰ μακρὰ, σὲ ξένα σύνορα καὶ σὲ ξένα Βασίλεια...

«Στὸ ποτάμι, ποῦναι κάτω ἀπὸ τὸ χωριό μου, διαβαίνοντας, πότισα τὸ κατακουρασμένο ἄλογό μου, ὥστε τράβησα τὸν ἀνήφορο, ποῦ βγαίνει ἴσια μὲς στ' ἀγαπημένο μου χωριό, ἀνάμεσα ἀπὸ ραϊδιά, ἀπὸ γκρεμούς, ἀπὸ μεγάλες πέτρες, ἀπὸ δέντρα καὶ ἀπὸ λίγα ἀμπελοχώραφα.

«Ἔταν πολὺ πρωί, σιγμὴ, ποῦ πολεμοῦσε τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, πῶρχονταν μὲ τὸ σκοτάδι τῆς νυχτός, πῶφενγε, καὶ τ' ἄλογο ἀνέβαινε ἀργά—ἀργά, καὶ βαρὺ—βαρὺ τὸν ἀνάποδο καὶ κακοτρόχαλον ἀνήφορον, ἀπὸ τὴν μεγάλη του τὴν κούραση καὶ τὴν μεγάλη του ἀποσταμάρα.

«Ἐκανε φοβερὸ κρύο. Ἀγριὸς βορειᾶς φυσοῦσε σὰν λυσσιασμένος ἀπὸ πίσω μου καὶ μ' ἀνασέκονε ἀπὸ τὴν σέλλα τοῦ ἀλόγου μου. Τὸ χιόνι προντίζονταν ἀπὸ κατα γῆς στὸ μαρινωμένο φύσημά του, σὰν ἀλεύρι ἀπὸ κουτρολιά, πότε ἀπὸ τὰ κάτω πρὸς τ' ἄνω, πότε ἴσια—πέρα, πότε ἴσια—δῶθε καὶ πότε μὲ περικύκλωνε ὁλόγυρα, σὰν ἀνεμοστρόβιλος. Κι' ὅμως δὲν αἰστάνομουν καθόλου κρύο μέρα μου. Μόνον τὰ δάχτυλα τῶν ποδαριῶν μου κρύοναν λίγο καὶ τὰ χέρια μου λιγότερο, γιατί κρατοῦσα μὲ τὸ δεξί μου τὸ μαστίγιο καὶ μὲ τὸ ζερβὶ τὰ χαλινάρια τοῦ ἀλόγου.

«Ἡ καρδιά μου χτυποῦσε «τὶκ—τάκ», σὰν λιθοπάτημα, ἀπὸ τὴν συγκίνηση, πῶβλεπα ὅτι βρίσκομουν καὶ περβατοῦσα

στον τόπο τῶν εἰνόρων μου, σὺν χῶμα, ποῦ γεννήθηκα...

«Τί γλυκεῖα σιγμὴ! Τί πανηγύρι, πῶκανε μέσα ἡ καρδιά μου! Μοῦ φαίνονταν, σὰν ἐκεῖνές τες πλούσιες χαρές, ποῦ βλέπει κανεὶς στὸν ὕπνο του...

«Σὲ κάθε πατηματιὰ τοῦ ἀλόγου μου. Ξάροιγα κι' ἓνα κομμάτι ἀπὸ τὰ παιδιακήσια μου. Κομμάτια ζωῆς ἀφρόντιστης, χαρωπῆς, γλυκεῖας, ἀγαπημένης... Ἐβλεπα τὸ μεγάλο ραϊδιό, ποῦ ἀνέβαινα ψηλά, καὶ γλυστρῶντας ἴσια—κάτω, ἔρταναν ὡς τὸν πάτω στὸ λάκκωμα, εἶτε μὲ σκίσιμο τῶν φορεμάτων μου καὶ ξεγδάσματα ἢ χωρὶς ξεγδάσματα στὸ τουφερὸ κορμί μου. Ἐβλεπα τὸ μεγάλο πουρνάρι, ποῦ ἀνέβαινα τὸ καλοκαίρι, κι' ἔπαινα πονλλιά μέσα στὲς φωλλίτσες τους, πρὶν φτερουγίσουν ἀκόμα, χωρὶς νὰ μὲ μέλλῃ καὶ χωρὶς νὰ μὲ κόβῃ καὶ νὰ μὲ νοιάζῃ γιὰ τὰ τοιοῦτάματα τῶν μαννάδων τους, ποῦ φτερούγιζαν ψηλὰ ἀπὸ τὸ κεφάλι μου, χωρὶς νάχουν οἱ καυμένες τὴν δύναμη νὰ τοῦ τ' ἀρπάξουν καὶ νὰ τὰ γλυτώσουν μὲς ἀπὸ τὰ σκληρὰ μου χέρια. Ἐβλεπα τὰ χωράφια μου, ποῦ πηδοῦσα, σὰν τὸ ζορκάδι, μὲ τὰ δμοκλικά μου κι' ἔπαιζα τ' ἀγαπημένα μου παιγνίδια, ποῦ δὲν μπορούσα νὰ τὰ χορτάσω ποτέ. Ἐβλεπα τ' ἀμπέλι μου μὲ τὴν μεγάλη βαλανιδιά στὴν κορφή του, ποῦ περνοῦσα τῆς καλεῖτερες καὶ τες πλεῖς εὐτυχισμένες ὥρες τῆς παιδιότητος ζωῆς μου, τρώγοντας γλυκὺταῖα σταφύλια, ὠριμώτατα σύκα. Ζουμερώτατα ροδάκινα... Ἐταν ὅλα τους ὅπως τὰ εἶχα ἀφήσει δεκαπέντε χρόνια πρὶν. Ὅλα στον τόπο τους καὶ στὴν θέση τους.

«Τὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτῃ, ὁ βορειᾶς ἐξακολουθοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ, τὸ κρύο ἐξακουθοῦσε ν' ἀντρεῖται, καὶ τ' ἄλογό μου, ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει τὸν κακοτρόχαλον ἀνήφορο: «γκροῦπ—γκροῦπ—γκροῦππ!...

«Εἶχα σκαπετήσῃ μιὰ μικρὴ ραχοῦλα καὶ δὲν μῶμενε παρὰ νὰ σκαπετήσω ἀκόμα μιὰ γιὰ νὰ μπορέσω ν' ἀγναντέψω τὸ χωριό μου, ποῦ καπνίζει ἀδιάκοπα κάθε σπίτι του χειμῶνα—καλοκαίρι, καὶ νὰ ἰδῶ τὸ σπίτι μου μὲ τὸν πλατύχωρον αὐλόγυρό του καὶ μὲ τὸν μεγάλον δέντρον του στὴν μέση τῆς αὐλῆς του, ποῦ χρησιμεύει τὴν ἀνοιξή καὶ τὸ καλοκαίρι κι' ὡς κοιτικεῖ, κι' ὡς τραπεζαρία κι' ὡς δοξαστήρι, ποῦ εἶναι ὁ κύπος ὕπνου, κι' ὡς ξαποστασιό, κι' ὡς χωροστάσι, ποῦ μαζεύεται τὸ χωριό γιὰ νὰ κρίνῃ τὰς διαφορὰς του καὶ τὰς ἀπορρίψεις τοῦ ζητήματος, πάντα κατὰ πῶς τὸ θέλει ὁ προεστώς, ποῦ εἶναι σύμφωνη πάντα ἡ γνώμη του μὲ τὴν γνώ-

μη τῶν πολλῶν . . .

«Μῶρχονταν στὸν τοῦ πόσες φορές ζαπότασα καὶ ξεκον-
ράστηκα κάτω ἀπὸ τὸν ἥσκιό αὐτοῦ τοῦ ἀγαπημένου δέν-
τρον καὶ πόσες φορές εἶχα μαλώσει μὲ τὸν σκύλο μας τὸν Κο-
ράκη καὶ τὸ φτερωτὸ κοπάδι—τὲς κόττες—τῆς μάννας μου,
ποῦ ριχνονταν νὰ μοῦ ἀρπάξουν ἀπὸ τὰ χέρια τὸ νόστιμο ψω-
μοῦτό μου.

«Ἀμετρη χαρὰ πλημμυροῦσε τὴν καρδιά μου, γιατί ξα-
νάβλεπα τὴν γῆ τῶν παππούδων μου, τὴν γῆ, ποῦ εἶχα ἰδεῖ
γιά πρώτη φορά τὸ γλυκὸ φῶς τοῦ ἡλίου, καὶ γιά πρώτη φορά
εἶχα καταλάβει ὡς ἄνθρωπο τὸν ἑαυτό μου. Μῶρχονταν νὰ ξε-
καβαλλήκω, νὰ καταβῶ καὶ ν' ἀγκαλιάσω καὶ νὰ φιλήσω
ὅ,τι ἔβλεπα κι' εὗρισκα μπροστά μου : χῶμα, πέτρες, χαμό-
κλαδα, δέντρα . . . ἀλλ' ὁ πόθος μου νὰ φτάσω ὅσο τὸ δυνα-
τὸν γλυγορότερα στὴν ράχη, ποῦ εἶταν μπροστά μου, καὶ μ'
ἐμπόδιζε νὰ ἰδῶ τὸ χωριό μου καὶ τὸ σπίτι μου δὲν μ' ἄφηνε
νὰ καταβῶ . . .

«Ἀχ ! (ἔλεγα μέσα μου) Πότε θὰ φτάσω ψηλὰ σ' ἐκείνην
τὴν ράχη γιὰ νὰ ἰδῶ ἀπ' ἐκεῖ ὅ,τι εἰσπνεύομαι δεκαπέντε ἀ-
κέρια χρόνια στὰ ξένα, καὶ νὰ ρίξω τὸ ντουφέκι τοῦ ξενιτεμέ-
νου, γιὰ νὰ μάθω τὸ χωριό τὸν ἔρχομό μου !

«Καὶ λέγοντας αὐτά, χτυποῦσα τὸ κακόμοιρο τ' ἄλογό μου
μὲ τοὺς φτεριστῆρες, κι' αὐτὸ τὸ καημένο πηδοῦσα ἀγκομα-
χώντας, καὶ μοῦ φαίνονταν ὅτι πετοῦσε στὰ σύννεφα ἀλλ' ὁ
δρόμος δὲν τέλεινε !

«Τὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτει, ὁ βορειᾶς ἐξακολου-
θοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ, τὸ κρύο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀντρεϊνέται
καὶ τ' ἄλλο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει τὸν κακοτρόχαλον
ἀνήφορο : «γκρούπ—γκρούπ—γκρούππ . . . »

«Χίλια δύο πράγματα, γεμάτα γλυκὰ θυμῆματα τοῦ παι-
δικοῦ μου καιροῦ, σὰν ἀφροστεφανωμένες εἰκόνες, ζωγραφι-
σμένες, μὲ οὐράνια χρώματα, φανίζονταν μπροστά μου, καὶ
χόρευαν, σὰν νεράϊδες καὶ σὰν ξωτικιές, καὶ καταπράυναν τὴν
ἀνυπομονησιά μου. Ἐδῶ ἔβλεπα τὸν ἑαυτό μου μικρὸ παιδί νὰ
τρέχει ξυπόλητος, νὰ τοῦ μπαίνει στὸ ποδάρι ἓνα φοβερό πα-
λισυρήσιο ἀγκάδι καὶ νὰ κλαίη ἀπὸ τὸν πόνο. Ἐκεῖ ἔβλε-
πα νὰ σκοτόγη γιὰ πρώτη φορά μιὰ πυκνόμαλλη μαυρονούρα
ἀλεπού, τὴν στιγμή ποῦ κράταε ἀκόμα στὸ στόμα της τὴν ὁ-
μορφότερη καὶ βαρύτερη κόττα τοῦ χωριοῦ, κι' ἔσκουζε ἡ

καυμένη βραχνὰ—βραχνὰ κι' ἀδύνατα—ἀδύνατα : « κα α α α !
κα α α α ! κα α α α ! » Παρέκει, πίσω ἀπὸ μιὰ μεγάλη πέ-
τρα, τὸν ἔβλεπα νὰ τὸν πιάνη ὁ δάσκαλος ἀπὸ τ' αὐτὴ σφιχτά-
σφιχτά, γιατί τὸν εἶχε βρῇ νὰ στήνῃ πλάκες γιὰ νὰ πιᾷ κοσ-
σύβια κι' ἄλλα τσιροπούλλια, πράμμα, ποῦ τῷχε ἀπαγορευμέ-
νο, καὶ νὰ τὸν τραβᾷ νὰ τὸν πᾶν μπροστὰ σ' ἄλλα μαθη-
τούρια τοῦ χωριοῦ, πῶκαναν σκολειὸ χεϊμῶν-καλόκαιρο στὸ
ὀπόσιεγο τῆς ἐκκλησιᾶς, καὶ τὸ Παλιῆρι εἶταν τὸ μεγαλύτερο
μάθημα ἀπ' ὅλα τὰ μαθήματα ! Ἐβλεπα τὸν ἑαυτό μου ν'
ἀναιβοκαταβαίνει τὸν δρόμο τοῦ ποταμοῦ ἑκατοντάδες φορές,
πότε γ κ ὁ τ σ ι σιέ, πλάτες τῆς μάννας μου, ἢ τῆς ἀδελφῆς
μου, πότε περβατώντας καὶ πότε καβάλλα . . . Ἐβλεπα σὲ μιὰ
πλαγιά ἐκεῖ—πέρα τὴν ἀδερφή μου νὰ κάθεται σ' ἓναν ὄμορ-
φον βράχο, νὰ τραγουδᾷ στὸν προσήλιο καὶ νὰ κεντᾷ. Μοῦ
φαίνονταν ὅτι ἤκουγα ἀκόμα καὶ αὐτὴν τὴν ἀγγελικὴ της φω-
νὴ. Παράπερα ἔβλεπα τὸ μέρος, ποῦ εἶπα γιὰ πρώτη φορά
τὸ οὐράνιο «Σ' ἀγαπῶ», στὴν ὁμορφὴ γειτονοπούλα μου. Μ'
ἓνα λόγο : ἔβλεπα τόσα, ποῦ δὲν μποροῦν νὰ μποῦν ὅλα σ'
αὐτὸ ἐδῶ γιὰ τὸ χαρτί : ρεῖατα σπαρμένα καταγῆς, σὰν ἄνθια
ἀπριλιάτικα, σὰν λουλούδια μαγιάτικα, σὰν τριαντάφυλλα μυ-
ρωδάτα . . .

«Τὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτει, ὁ βορειᾶς ἐξακολου-
θοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ, τὸ κρύο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀντρεϊνέται
καὶ τ' ἄλλο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει ἀργὰ—ἀργὰ τὸν
κακοτρόχαλον ἀνήφορο «γκρούπ—γκρούπ—γκρούππ» . . .

Λίγος δρόμος, μοῦ εἶχε μείνει ἀκόμα, λίγα μόνον βήμα-
τα ἕως ποῦ ν' ἀναιβῶ στὴν ράχη, ἀλλ' ὁ δρόμος αὐτὸς δὲν τέ-
λειωνε ποτέ ! Τὴν ὑπομονή μου τὴν διαδέχονταν ἀνυπομονησιά
καὶ τὴν ἀνυπομονησιά μου ὑπομονή ! Ἐκεῖ καταστενοχωριώ-
μουν γιὰ τὸ ἀτέλειωτο τοῦ δρόμου, γιὰ τὴν ὁρμὴ τοῦ ἀνέμου,
γιὰ τὲς τουλοῦπες τοῦ χιονιοῦ, πῶδεραν τὸ πρόσωπό μου,
γιὰ τὸ κρύο, ποῦ ἄρχιζε ν' ἀναιβαίνει ἀπὸ τὰ ποδάρια ὡς τὴν
μαρδιά, καὶ γιὰ μοῦ τρυπᾷ τὰ κόκκοια, κι' ἐκεῖ βροσκομοῦν
ἡσυχῆς—ἡσυχῆς στὴν ζεστή καὶ γλυκεῖα ἀγκαλιά τῆς ὑπομονῆς,
καὶ στοχάζομαι τὴν στιγμή ποῦ θάμπαινα στὸ σπίτι μου μὲ
τ' ἄλλο «γκρούπ—γκρούπ—γκρούππ» . . . τί χαρὰ, ποῦ
θᾶκανε ἡ μαννούλα, μου, ποῦ μῶγραψε στὸ ὑστερνό της γράμ-

ΙΑΚΩΒΑΚΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

μα ὅτι τὰ συνφώνησε μὲ τὸν Χάρο νὰ τὴν καριερέση ὦ: ποῦ νὰ μὲ δεχτῇ πρῶτα ἀπὸ τὰ Ξένα, κι' ὕστερα νὰ τοῦ παραδώσῃ τὴν ψυχὴ της... Στοχάζομουν τὸ πανηγύρι, ποῦ θάκανε ἡ ὄρφη μὲ μοναχοθυγατέρα, ποῦ τὴν εἶχα ἀφήσει μικρὴ, πολὺ μικρὴ, σορᾶντα μερῶν βυζαντινικοῦ, ὅταν ξεκίνησα νὰ πάω μακριά, σὶά ξένα, νὰ προκόψω καὶ νὰ πλουτίσω τὸ σπῖτι μου... Στοχάζομουν τὸν ἀναγαλλιασμὸ τῆς ἀδερφῆς μου, ποῦ τὴν εἶχα ἀφήσει μικρούλα καὶ θὰ τὴν εὐρισκα παντρεμένη μ' ἕνα—ἄνδρα παιδιὰ τρόγυρά της καὶ τὴν εὐχαρίστηση, ποῦ θὰ αἰσᾶνοιταν οἱ χωριανοὶ μου ποῦ, ἅμα θὰ μ' ἐβλεπαν νὰ μπαίνω σὶὸ ἀντροσημασμένο πατρικὸ μου, θὰ τρεχαν νὰ μ' ἀγκαλιάσουν, νὰ μὲ φιλήσουν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι, ἄντρες καὶ γυναῖκες καὶ νὰ μοῦ εἰποῦν τὸ στερεώτυπο:

— «Δόξα σοι ὁ Θεὸς ποῦ ῥθες γερὸς καὶ καλὰ!» «Ὅλα αὐτὰ ἀνακατεύονταν μέσα σὶὸ μυαλό μου, τὸ ἔνα κατόπι ἀπὸ τ' ἄλλο, σὰν τὸ κῦμα, ποῦ ἀκολουθαίει τὸ κῦμα, καὶ μάκραιναν τὴν ὑπομονή μου ὥς χίλιες ὀργυές. Ἄλλ' ἅμα ἔρριχνα τὸ βλέμμα μου πρὸς τὴν ράχη, ποῦ εἶταν πάντα προστά μου ὥς τριάντα—σαράντα βήματα, μοῦ φαίνονταν ὅτι εἶχε μαγιστῇ ἀπὸ κάποια ἄγνωστη Δύναμη, κι' ἔφευγε μὲ τὴν ἴδια γλιγωράδα, ποῦ τὴν κυνηγοῦσα κι' ἐγὼ νὰ τὴν φτάσω, μ' ἐπῆνε ἡ στενοχώρια τῆς ἀνυπομονησιᾶς κι' ἄρχιζα νὰ κεντιάω μὲ μαρῖα κι' ὀργητὰ τὰ πλευρὰ τοῦ κακομοιριασμένου ζώου, ποῦχα κατωδιό μου, κι' αὐτὸ τὸ δύστυχο, γεμάτο ὑπακουή σκλάβου κι' ὑπομονή Ἰωβ ἀφίνοντας βαθὺ βογγητὸ μὲς ἀπὸ τὰ στήθια του, τραβοῦσε μπροστὰ μ' ὅλη τὴν δύναμη, ποῦ μποροῦσε νὰ βάλῃ, χωρὶς νὰ δείξῃ τὴν παραμικρὴ ἀγανάκτηση, τὸ παραμικρὸ κάκωμα, γιὰ τὲς σκληρὲς κι' ἀπάνθρωπες κεντησιές, ποῦ τοῦ τραβοῦσα σὶὰ πλευρά του μὲ τοὺς φτερονιστῆρες μου...

«Τὸ χιόνι ἐξακολουθοῦσε νὰ πέφτῃ, ὁ Βορρῖας ἐξακολουθοῦσε ν' ἀγριοφυσᾷ τὸ κρῦο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀντρετεύεται καὶ τ' ἄλλο ἐξακολουθοῦσε ν' ἀναιβαίνει τὸν κακοτερόχαλον ἀνήφορο: «γκρούπ—γκρούπ—γκρούπππ»....

Αἰτίες δρασκελιὲς μὲν εἶχαν μείνει ἀκόμα ὥς ποῦ νὰ φτάσω στὴν κορφὴ τῆς ράχης, πῶκριβε τὸ παλυντόητο χωριό μου, καὶ λίγες ἀκόμα στιγμὲς, ὥς ποῦ νὰ ρίξω τὴν χαρμώσunny ντου-

φεκὰ τοῦ ξενιτεμένου, ποῦ θάκανε ὅλες τὲς καρδιὲς τοῦ χωριοῦ νὰ λαχταρήσουν ἀπὸ χαρὰ, καὶ λίγες θὰ ἦταν οἱ καλόντυχες, ποῦ θὰ δέχονταν τὸν Ξενιτεμένο τους, ἀλλ' ἡ ἀνυπομονησιὰ ξανασήκωσε κεφάλι μέσα σὶὰ στήθια μου, κακομούτσουνη καὶ φοβερὴ καὶ μ' ἔκανε νὰ νομίζω ὅτι τὰ ποδάρια τοῦ ἀλόγου μου εἶταν καρφωμένα ἀπὸ τὸν πάγο ἀπάνω σὶὸν δρόμο καὶ γι' αὐτὸ βρῖσκομουν ἀπὸ πολλὰς ὥρες σὶὸ ἴδιο σημεῖο τοῦ δρόμου. Τὸ χτύπησα τότε τὸν καῦμένο μου τὸν σύντροφο γιὰ ὑστερη φορὰ μ' ὅση δύναμη εἶχα ἀπάνω μου καὶ τὸ κακόμοιρο τὸ ζῶο, σὶν νάκανε φτερά, βρεθήκαμε ἐπὶ τέλους στὴν κορφὴ τῆς πολυπόθητης ράχης!

— «Δόξα σοι ὁ Θεὸς!»

«Ἐκεῖ τὸ κρῦο καὶ τὸ φύσημα τοῦ βορειᾶ, καὶ τὸ χιόνι θὰ εἶταν δυνατώτερα, ἀλλὰ τὸ χωριό μου, ποῦ μῶδιγγε τὸ συμπαθητικὸ του πρόσωπο ἀπὸ διακόδια—τριακόδια βήματα, μ' ἔκανε νὰ μὴν αἰστάνωμαι τὴν ἀγριάδα του:

«Ὅλο τὸ Χωριὸ εἶταν συμμαζεμένο στὴν πλαγιά τοῦ βουνοῦ, σὰν κοπάδι καλογρεκασμένο. Κάθε σπῖτι μοιαζε μ' ἕνα μεγάλοπρόβατο καὶ κάθε παράπτο μὲ ἀρνί. Τὸ δικὸ μου τὸ σπῖτι, μεγαλύτερο ἀπ' ὅλα τ' ἄλλα, φαίνονταν σὰν βαρυνούδοννο γκασίμι, ποῦ μπορεῖ νὰ σύρῃ ἀπὸ πίσω του χίλια κεφάλια πρόβατα.

«Ἄμα ξεκάμπισα τὸ χωριό μου ἔρριξα μὲ βαρυὴ ὥματη ντουρεκιά γιὰ νὰ μάθουν οἱ χωριανοὶ ὅτι «ἦρθε Ξενιτεμένος» κι' ἀπὸ τὸν πολὺ τὸν βρόντο τρεῖς φορὲς ἀχολόγησαν τὰ λακώματα οἱ ρεματιὲς καὶ τὰ βουνόπλαγα...

«Καρφόνοντας τὰ μάτια μου σὶὸ ταπεινὸ καὶ συμπαθητικὸ μου Χωριό, νόμιζα ὅτι ἐκεῖνες οἱ σκεπὲς του, ποῦ κάπνιζαν ἡσυχὰ—ἡσυχὰ, οἱ καλύβες του, τ' αὐλόδεντρά του, οἱ ἀθλόγυροί του, οἱ φράχτες του, οἱ ριζιμιόπειρες του, ποῦ στέκουν σκόρπια, ἐδῶ κι' ἐκεῖ, σὰν ἀπολιθωμένοι γιγάντοι, οἱ δρόμοι του, οἱ κῆποι του, τὰ ὅλα του, ὅτι ζωντάνευαν, κι' ἔτρεχαν χαμογελῶντας καὶ χοροπηδῶντας, τὸ ἕνα κατόπι ἀπὸ τ' ἄλλο, καὶ προχωροῦσαν κατ' ἀπάνω μου γιὰ νὰ μ' ἀποδεχτοῦν καὶ νὰ μοῦ ποῦν τὸν γλυκὸν χαιρετισμόν:

ΙΑΚΩΒΑΚΙΩΣ ὡς ἀπὸ τὰ Ξένα! Δόξα σοι ὁ Θεός, ποῦ ῥθες
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΑΤΑΧΩΡΗΤΗΡΙΑ.
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ
Ἀπερρίχτο πέλαγο χαρᾶς, κι' ἀναγαλλιασμοῦ εἶχε πλημμύρει τότε στὴν καρδιά μου. Ὅτι ἔβλεπα μπροστὰ μου εἶταν

μαγευτικό και μου φαίνονταν ότι έπλεα μ' όλάνοιχτες σέ πέλαγο χωρίς άκρη εϋτυχίας και άπόλαψης.

«Τό χιόνι έπαψε νά πέφτη πλείο και μεταβάλλθηκε σέ γλυκειά ζεστασιά, ό ματωμένος βορειάς έπαψε νά βουΐζη πλείο, και μεταβάλλθηκε σέ δροσόπνιχτο καιμοσκοβολάτο καλοκαιρινό άγεράκι και τ' άλογο μου έποψε ν' άναιβαίη πλείο τόν κακοιζόχαλον άτήφορον άργά, άργά άργά, «γκρούπ - γκρούπ - γκρούπ» και βρέθηκε μέσα στόν αυλόγυρο του σπιτιού μου.

«Στό έμπα μου στήν αυλή, έτρεξε πρώτος - πρώτος και ρίχτηκε μέ τά μπροστινά του τά ποδάρια, άπάνω στήν σέλλα του άλόγου μου ό Κοράκης, ό γέρικος σκύλλος του σπιτιού μου, και μέ κάτι κουνήματα του κεφαλιού του, και δείξιμο τών άσπρων δοντιών του, ποϋ φαίνονταν σάν νά γελοϋσε και μέ κάτι γρυλισμούς, πώβγαζε άπό τό στόμα του, ήθελε ν' άποδείξη τήν μεγάλη χαρά του γιά τόν έρχομό του ξενιτεμένου άφεντός του. Στά μάτια του μέσα, έλαμπε σάν άνοιξιάτικη δροσιά, άνάμεσα σέ φύλλα τριανταφυλλιού, ένα άναγάλλιασμα, ποϋ δέν μπει νά γραφίη. Έκείνην τήν στιγμήν ποϋ ό Κοράκης είχε ριγμέια τά μπροστινά του ποδάρια άπάνω στήν σέλλα και παραπονιώνταν μέσα του, γιατί νά μήν ιώχει χαρίσεικι' αϋτουνοϋ ό Θεός λόγο, γιά νά καλωσορίση τόν άφέντη του άνθρωπιιά, ό γάτιος τϋ σπιτιού, πήδησε πίσω άπό τήν στέγη κι' έγεινε άφαντος!

«Ύστερα άπό τόν σκύλο, κατάφτασε ή μάνα μου κοντοά-κονισά άπό τά γεράματα, ξεσκούφωτη άπό τή χαρά της και μέ τά μάτια γεμάτα δάκρυα, άγια δάκρυα μητρικά, τρίτη κατάφθασε ή θυγατέρα μου, κορίτσι ώμορφο, γερό κι' άσπροκόκκινο μέ δυό μεγάλα - μεγάλα και μαϋρα - μαϋρα μάτια, ποϋ βρίσκονταν στό σϋννορο της ήλικίας του παιδιού και της νύφης, τέταρτη κατάφτασε ή άδελφή μου μέ τόν άντρα της και τά παιδιά της, ποϋ τάβλεπα δια πρώτη φορά και σάν νά είμουν άψυχο προάμμα, μ' άρπαξαν στήν άγκολιά τους και μ' έφεραν μέσα στόν καλόν τόν όντά.

«Έφερα γύρα στό σπίτι τά μάτια μου κι' είδα ότι δέν είχε αλλάξει τίποτε άπό μέσα. Νόμισα πώς έλειπα άπό τά χιτες μόνον. Όλα είταν στήν ίδια τους θέση, όπως τά είχα άφήσει, καμναχά οι άνθρωποι είχαν αλλάξει όλοι. Απ' αϋτούς, άλλοι άπό παιδιά έγειναν νυφάδες, άλλοι άπό νεοί γερόντιοι, άλλοι άπό τό τίποτε φύτρωσαν άνθρώποι κι' άλλοι - άλλοίμονο! - έλειψαν ό-

λότελα! . . . ή μιά μου ή άδελφή, ένας θεός μου, ή πεντάμορφη γυναίκα μου κι' ό πατέρας μου δέν βρίσκονταν εκεί.

. . . Είχαν ταξιδέψει γιά τόν Κάτω - Κόσμο, άπ' όπου οϋτε γυρίζει κανείς ποτέ, οϋτε γραμματα ή χαιρετίσματα έρχονται!

«Η καρδιά μου εκείνην τήν στιγμήν είχε γείνει άπέραντο πέλαγο και μέσα σ' αϋτό τό πέλαγο πότε ή Λύπη άρμένιζε μ' όλάνοιχτα πανιά, και σηκώνονταν κύματα γύρα της ως τόν οϋρανόν, και πότε ή Χαρά έβγαине στήνμέση κι' έκανε τόν νερόχτιστον κάμπο του ήσουχον και μαλακόν, σάν Πρόσωπο άπέραντου καθρέφτη. . .

«Αν κι' άπό πολλά χρόνια πριν είχα μάθει τούς σκληρούς θανάτους, ποϋ είχαν γείνει τό σπίτι μου κι' ό γιατρός Χρόνος είχε χύσει τό σωτήριό του βάλσαμο στες μεγάλες πληγές της καρδιάς μου, δέν μπορούσα όμως νά μήν αιστανθώ άλλη μιá φορά άκέρια τήν λύπη γιά τόν παράκαιρο χαμό τών πολυαγαπημένων μου. Τά δάκρυα μου πλημμύριζαν, σάν ποτάμια, και πάσκιζαν νά με πνίξουν, άλλ' άμα έρριχνα τά μάτια μου στήν μάνα μου, ποϋ τά γεράματά της κι' ή μητρική της λαχτάρα γιά μένα, μοϋφυσούσαν άγιο σέβας, στήν θυγατέρα μου, ποϋ ή γάπη της κι' ή δροσερή της νεότης φύτευαν στήν ματωμένη μου καρδιά τήν πλείο γλυκύτερη χαρά και τήν πλείο μεγαλύτερη έλπίδα, και στήν άδερφή μου και στόν άντρα της, ποϋ ή άγάπη τους κι' ή ειλικρινή τους έγνωια μ' έκαναν νά γεμίζω παρηγοριά, σταματούσαν τά δάκρυα μου, και σκορπούσε ό πόνος μου, σάν πώς σκορπίζονται τά σϋννεφα στόν οϋρανόν. Όταν φυσάη δυνατός βορειάς. Πάντα τό Τώρα νικάει τό Πρίν.

«Σ' αϋτό άπάνω κατάφτασαν κι' οι σιμώτεροι γειτόνοι νά μέ καλωσορίσουν. Ύστερα άπ' αϋτούς, κι' οι μακρυνώτεροι και λίγο - λίγο τό Σπίτι μου δέχτηκε σιούς κούφους του όλο τό χωριό: άντρες γυναίκες και παιδιά, γιατί είναι χρέος άγιο τό νά τρέχη κανείς νά χαιρετάη ξενιτεμένον, και νά πανηγυρίη τόν έρχομόν του.

«Φιλήματα άπ' έδω, άγκαλιάσματα άπ' εκεί άναγαλλιάσματα άπό τούτη τήν μεριά, γέλοια άπό εκείνη σταυρόνονταν κάθε στιγμή σ' εκείνο τό χαρούμενο πανηγύρι, ποϋ έγώ είμουν αϊτία και κέντρο.

«Τήν τιμημένη μας και ποθητή μας Πατρίδα ή Ξενιτιά τά συμπάσκει και τά σχωρνάει όλα: Ζήλιες, διαφορές, μαλώματα, δυσάρεσκες κι' έχτρες, τό λυόνει όλα ή Ξενιτιά, σάν πώς

ΙΑΚΩΒΑΚΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΥ

λυόντι ἢ νοτιᾷ τὸ χιόνι. Ὁ Ξεriteμένος εἶναι ἱερὸς καὶ προσελ-
κεί τὸν σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπην τῶν συγχωριανῶν του κι' ὁ-
λου τοῦ Κόσμου.

Τὴν στιγμήν ἐκεῖν ἡ τὸ σπῖτι μου ὥμοιοζε κοινὴ μελισσιῶν
στον καιρὸ τῆς ἀνοιξῆς, ποῦ μαζεύονται στὴν θύρα καὶ παι-
νοβγαίνουν τὰ μελίσσια.

«Τέλος, ἡ μάννα μου ἀνοιξε τὴν νυφικὴ τῆς τὴν κασσέλλα
ποῦ εἶχε μέσα φυλαγμένα ἀπ' ὅλα τὰ πωρικά τοῦ Χωριοῦ μου,
κι' ὅλα τὰ γλυκίσματα, ποῦ κίνοῦν ἐκεῖ: σῦκα, σταφίδες, μήλα
καρόδια, ρόδια κυδώνια, μουτοτόπητες, σιουμπέκια καὶ συκο-
μαῖδες κι' ἄρχισε νὰ τὰ μοιράζῃ πολλά-πολλά στὰ λειανοταΐδια
ποῦ εἶχαν τρέξει ὅλα, μόλις ἔμαθαν τὸν ἐρχομὸ μου, γνωρίζοντας
εὐθὺς καλοπληρόντην ὁ κόπος τους γι' αὐτὸ. . .

«Τὴν ἀδερφή μου ἄρχισε νὰ πλάθῃ πῆτα, ἡ θυγατέρα μου
κεροῦσε τοὺς μεγάλους ρακί με τὸ μισοκάρικο παγούρι, ὁ
γαμπρός μου κάθονταν σιμά μου καὶ χαρούμενος, κι' ἐγὼ μο-
λογοῦσα σ' ἐκείνους ποῦ με ρωτοῦσαν, πᾶς πέρασα τὸν καιρὸ
μου στὴν Ξεriteia, τί εἶδα ἐκεῖ, τί ἤκουσα, τί δουλεῖ ἐκαρα, τί
ἔμαθα πρὶν πατριώτῃ εἶδα κι' αἰγιάμωσα, ἀποποιῶν καὶ σὲ ποιῶν
ἔφερα γράμματα καὶ χρήματα, πῶς καὶ ποῦ εἶναι ὁ τάδε χωρι-
ανὸς μας, τί δουλειὰ κάνει ὁ τάδε πλησιοχωρίτης μας, μ' ἔβαν λό-
γο, ἔδιναν ταχυκὴν ἀναφορὰ καὶ ταχυκὸν λογοριασμὸ τοῦ τί
εἶχα κάνει, τί εἶχα ἀκούσει, τί εἶχα ἰδεῖ καὶ τί εἶχα μάθει σ' ὅλο τὸ
διάστημα τῶν δεκαπέντε χρόνων, ποῦ βρίσκομουν στὴν Ξεriteia

«Ἰστέα ἀρχίζαν νὰ φεύγουν λίγοι - λίγοι οἱ καλοὶ μου
συγχωριανοὶ κι' ἔμειναν μόνοι με τοὺς ἀνθρώπους τοῦ σπιτιοῦ
μου. Καθήσαμε ὅλοι σταυροπίδι γύρω στὴν σιὰ, πῶς καὶ γε-
μοκάνι, περιμένοντας νὰ ἐτοιμασθῇ τὸ γιῶμα, ἐνῶ εἶταν ξα-
πλωμένοι μπροστὰ μας ὁ γάτος, ὁ Λεῖρος, ὁ μόνος ἀναίσθη-
τος καὶ ἕνός σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ πανηγύρι τοῦ σπιτιοῦ, καὶ πίσω
μας κάθονταν σιὰ πρὶνὰ του ποδάρι ὁ σκύλος, ὁ Κοράκης, προ-
σέχοντας σιὰς κουβέντες μας, σὰν πῶς προσέχομαι, διὰ δι-
βάξῃ ὁ παπῖς τὸ Βιβλίον, τηρῶντας μας κατὰ τατα, ὅσους δὲν
τοῦ εἶχαν γνωρισμένους τὲς πλάτες, καὶ πλειότερο ἑμένα, τὸν νοι-
κοῦρη, καὶ τόσο πολὺ προσεῖχε τ' αὐτὸ του καὶ τόσο πολὺ κάρ-
φονε τὸ βλέμμα του ἀπάνω μου, ποῦ μ' ἔκανε σὲ λίγο ἀκόμα
νὰ πιστέψω ὅτι καταλάβαινε τί λέγαμε κι' ὅτι μπορούσε ν' ἀνα-
κατασκευάσῃ τὰς κουβέντες μας. μιλώντας κι' αὐτὸς, ὅπως ἐμεῖς!

«Ἡ ξέσσια, ἡ χαρά, τ' ἀναγάλλισμα, οἱ κόποι τοῦ δρόμου

ἡ ἀσπνία κι' ἡ συγκίνηση εἶχαν ταρκώσει τόσο πολὺ τὸ πνεῦμα
μου καὶ τὸ κορμί μου, ὥστε καθὼς βρίσκομουν ἐκεῖ, γύρῃσα
τὸ κεφάλι μου στὴν μοσκοβολημένη παρθενικὴ ἀγκαλιὰ τῆς
θυγατέρας μου ἔκλεισα γλυκὰ - γλυκὰ τὰ μάτια μου κι' ἀποκοι-
μήθηκα.

Κι' ὅταν ξύπνησα, κι' ἀνοιξα τὰ μάτια μου ὅλα εἶταν φευγά-
τα ἀπὸ προστά μου! Μάννα, θυγατέρα, ἀδερφή. σπῖτι, χωριό,
Πατριδα. . . ἔμουν καὶ βρίσκομουν, κι' εἶμαι καὶ βρίσκομαι
ἀκόμα σιὰ ἔρημα τὰ Ξένα, κι' ὅλα ὅσα εἶδα καὶ σὰς διηγῆθηκα
δὲν εἶταν ἄλλο παρὰ μιὰ γλυκεῖα ὄνειροφαντασίᾳ, ἓνα εὐτυχι-
σμένο εἶσορο, ποῦ μοῦ δώρησε ἡ νύχτα τῆς παραμονῆς τῶν
Χριστουγέννων!

Χ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗΣ

ΤΗ ΘΑΨΑΜΕ

Τὴ θάψαμε μιὰ μαγεμένη αὐγή,

Ποῦ ἡ γῆς, ὅλη ὁμορφίης, λαμποκοποῦσε.

Φοροῦσε τὴν πανώρη τῆς σιολῆς,

Ποῦ λὲς πῶς γιὰ χαρὰ καὶ ξεκινᾷ.

Τὴν θάψαμε δίχως παπᾶ, δίχως κερὶ.

Κανένας νεκροθάφτης στὸ πλευρὸ μας.

Ἀνοιξαμε τὸ λάκκο ἐμεῖς, οἱ δύο μας,

Καὶ δὲν τῆς δώσαμε οὔτε τὸ στεγρὸ φίλι.

Δουλούδια τὴ θανὴ τῆς δὲ σιολίσανε.

Ἀνθόνερο στὴν ὄψη τῆς δὲ χύθηκε.

Καμπάνα νεκρικὴ δὲν ἀγροικήθηκε

Καὶ μάτια στοργικὰ δὲν ἐδακρύσανε

Κ' ἡ πεθαμένη ἀγάπη μας κοιμᾶται

Θαμμένη κάπου ἐκεῖ στὸ κοιμητήριον

Τῆς λησμονιάς. Κανείς δὲν τὴν θυμᾶται.

Μονάχα μὲς σιτῆς νύχτας τὸ μυστήριον

Κάποτε ἀργὰ καὶ ποῦ σὰ ν' ἀγροικεῖται

Μοιρολόϊ μακρόσυρτο, θλιμμένο.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥ

Ἡ λαχτάρα ἀπὸ σιτῆος πονεμένο;

Εἰρήνη Α. Δεντρινού

ΠΑΡΑΛΗΨΕΙΣ ΜΙΧΑΗΛ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

Στὴ σπουδὴ πὺν τυπώθηκε σ' ὀχτὼ μέρες τὸ Φωσκόλιον τοῦ Λεύκωμα τῆς Ἰονίου Ἀνθολογίας δρεῖλονται πολλὰς οὐσιώδεις παράληψεις.

Ἐστὶ αἱ μελανογραφίαι στὶς σελίδες 55 καὶ 108 πολὺτιμες ἀληθινὰ ἀπὸ ἱστορικῆ ἀποψη εἶναι ἀπὸ τὰ σκίτσα τοῦ ζωγράφου Ἀντιστοίου Σάγγενι (1) καὶ παραχωρήθηκαν εὐγενικὰ μαζὶ μετὰ ἄλλας δύο πὺν δημοσιεύτηκαν σὺν λεύκωμα καὶ μ' ἄλλας πὺν θὰ δημοσιεύουσιν ἀπὸ τὴν φιλότεχνη καὶ φιλογράμματη Κα' Ἀμμεῖα Σάγγενι.

Στὶς μελανογραφίαι στὶς σελίδες 37, 72, 78, 134, 136 εἶναι τοῦ κ. Θ. Κουτσογιαννοπούλου.

Ἡ φωτογραφία στὴ σελίδα 109 εἶναι τῆς τοποθεσίας Δ α φ ν η στὸ κερὶ, φωτογραφία παρμένη ἀπὸ τὸ κ. Σπύρο Ρώμα.

Ἐκτὶς στὶς σελίδες 150, 151 εἶναι ὅπως καὶ ἐκεῖνη τῆς σελίδας 153 ἀπὸ τὴν ἀνέκδοτον συλλογὴν τοῦ καλλιτέχνη καὶ συγγράμματος κ. Σπύρου Βαϊδώρου.

Τὸ ρολόγι τοῦ Φωσκόλου στὴ σελίδα 28 παραχωρήθηκε εὐγενικὰ γιὰ φωτογράφηση ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς ἀδελφοὺς Κομούτσιους πὺν τὸ κατέχουν.

Τὰ εὐτόγραφα στὶς σελίδες 69, 101 καὶ 102 εἶναι ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς εὐγενικῆς οἰκογένειας τοῦ ἀξέχαστου κόντε Ἀλέξανδρου Ρώμα.

Ἐκτὶς στὶς σελίδες 86, 87, 88 καὶ 92 εἶναι ἀπὸ τὴν Ἑθνικὴν Πανακοθήκην.

Ἐκτὶς στὴ σελίδα 52 ἀπὸ τὸ ἀρχεὶον τοῦ Ζακύνθου. Καὶ τὸ εὐτόγραφο τοῦ Φωσκόλου στὴ σελίδα 64, πὺν ἀπευθύνεται σὺν Μιχαὴλ Σικελιανό, μᾶς σιάρθηκε εὐγενικὰ ἀπὸ τὸν κάτοχον, συγγεῖτὴν καὶ διαλεχτὸν συνεργάτην μας κ. Ἀγγελὸ Σικελιανό, μαζὶ μετὰ ἄλλας πολὺτιμες πληροφορίες, πὺν τοῦ ζητήσαμε.

ΣΗΜ. (1)δὲ; ἄλλο Ζηλ. Παπαγιαννοῦ γὰρ τὸ Ζωγράφο Σάγγενι (1825 - 1882) σὴν Εἰκονογραφημένη τῇ: Ἑλλάδος.

Βιογραφικαὶ σημειώσεις διὰ τὸν Μιχαὴλ Σικελιανόν

(ἐκποσπόμενα ἐκ τοῦ ὑπὸ Ἀνδρέου Βλαντὴ ἐπιγραφίου λόγου ἐκφωνηθέντος τῇ 25ῃ Νομβρίου 1863)

Ὁ Μιχαὴλος Σικελιανὸς ἐγεννήθη ἐντὸς τῆς προτελευταίας δεκαετίας τοῦ 18ου αἰῶνος, ἐκ πατρὸς μὲν

Μάρκου Σικελιανοῦ εὐπατρίδου ἐκ Λευκάδος, μητρὸς δὲ Ἑλένης, ἐκ τῆς Ζακυνθίας οἰκογενείας τῶν Σιγούρων, ἐγκαταχωμένης ἐπὶ τῇ ἐξ αὐτῆς καταγωγῇ τοῦ Ἀγίου Διονυσίου (1) Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.

Πανεπιστημιακὰς σπουδὰς πηροκολλούθησεν τῇ Νομικῇ Σχολῇ τῆς Βολωνίας, ὅπου, συνορίκους εἶχε τὸν νομομαθὴ καὶ τραγωδοποιόν Ἰωάννην Ζαμπέλιον, τὸν ἑσταθιον Ἑπαλδον Φορέστην, τὸν κλεινὸν Ἀνδρέαν Μουστοξύδην — καὶ ὅπου (2) συνεδέθη μετὰ τὸν Φωσκόλον στενῶς.

Ἐπὶ τὸ Ἰόνιον Σύνταγμα τοῦ 1817 διορισθεὶς ὡς γραμματεὺς τῆς πρώτης Περουσίας, δὲν ἐδέσταιτο νὰ ἐγκαταλείπει τὸ στάδιον τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ νὰ στεροθῇ τῆς εὐνοίας τῆς τότε ἡγεμονίας. ὅπως δυνήθη ἐλευθέρως νὰ συμπράξῃ εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Ἑθνους, ὅπερ εἶχεν ἡδὴ ὀπλισθῇ κατὰ τοῦ τυράννου, καθ' ἣν στιγμὴν καὶ ὁ ἀνδρείοτερος τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ Πέτρος Σικελιανὸς, δραμὼν ἐν τῷ πεδίῳ τῆς ἀνίσου ἐκείνης πάλης, προσσηνέχθη κατὰ τὴν ἐξοδὸν τοῦ Μεσολογγίου, ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ θωμοῦ τῆς Πανακτοῦ.

Μεταβληθείσης ἐν τῷ μεταξὺ τῆς πολιτικῆς τῆς Προστατείας δυνάμεως ὡς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ὁ Μιχαὴλ Σικελιανὸς, διορίσθη δεκαστὴς τῶν ἀνωτέρων δικαστηρίων Κεφαλληνίας μετὰ τοῦ Ἰωάννου Ζαμπέλιου, ἀλλὰ καὶ τὴν θέσιν ταύτην ἐγκατέλειπε μετ' οὐ πολὺ δραμὼν εἰς τὸ ἡδὴ ἀναγνωρισθὲν ὑπὸ τῶν Δυνάμεων

ΣΗΜ. (1) Ὡς γνωστὸν καὶ ἐκ τοῦ Συναξαρίου τοῦ Ἀγίου, μικρὸν τεμάχιον τοῦ δακτύλου τῆς δεξιᾶς χειρὸς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἀγ. Διονυσίου, τηρουμένου ἐν τῷ ὁμωνύμῳ Ναῷ τῆς πόλεως Ζακύνθου, ἀπεσπάσθη ἐξ ὑπερβολικῆς εὐλαδίας ὑπὸ τινος πιστοῦ πρὸς φύλαξιν του, ἀπεδόθη ὅμως ἔπειτα ἐκ τύψεως συνειδήσεως τοῦ ἱεροσυλῆσαντος, εἰς τὰς Ἀρχάς. Δι' ἀπόκτησιν τοῦ τεμαχίου τούτου ἐγένετο μεταξὺ τῶν συγγενῶν τοῦ Ἀγίου τεσσαρακονταετῆς ἐκκλησίᾳ τῆς ὁποίας τελικὴ ἀπόφασις ἦτο νὰ δοθῇ ταῦτα εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς συζύγου τοῦ Μιχαήλου Σικελιανοῦ, ἥτις καὶ τὸ ἐκκληροδότησε εἰς αὐτὴν ἐγκαταλείπον ἐντὸς θήκης ἀργυρᾶς. Μετὰ θάνατον τοῦ Μιχαήλου Σικελιανοῦ τὸ ἱερὸν ταῦτα κειμήλιον, ἐκκληρονομήθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Σικελιανοῦ, ὅστις ἐκ περιτροπῆς τὸ ἐκκληροδότησε εἰς τὸν ζῶντα ἤδη Ἀγγελο Σικελιανόν, Ποντῆν, εἰς ὃν καὶ τὰς χεῖρας εὐρίσκειται.

ΙΑΚΩΒΑΤΙΕΡΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΘΥΣΙΟΥ

(2) Ὡς φαίνεται ἐκ τῆς δημοσιευμένης εἰς τὸ λεύκωμα ἐπιστολῆς

μικρόν Κράτος τῆς Ἑλλάδος, ὅπως συμπράξῃ μετὰ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου, εἰς τὴν διοργάνωσιν τῆς νέας Πολιτείας. Πόσας καὶ ποίας ὠφελίμους, πατριωτικὰς καὶ εἰλικρινεῖς ὑπηρεσίας, προσήνεγκεν ὁ Μιχαήλος Σικελιανὸς εἰς τὴν Κυβέρνησιν Καποδιστρίου, ἰδιαιτέρως δὲ ὅσον ἀφορᾷ τὸν δικαστικὸν κλάδον διατελέσας ὡς Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης καὶ τῆς Παιδείας, τοῦτο εἶνε ἔργον τῆς Ἱστορίας, ἣτις ὀφείλει ἀκριβῶς νὰ ἐκθέσῃ καὶ λεπτομερῶς διηγηθεῖ αὐτάς. Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπαίσιαν καταστροφὴν ἡττις ἐπικολοῦθη τῇ δολοφονίᾳ τοῦ Κυβερνήτου καὶ τὸ διαδεχθὲν τὴν πατρικὴν ἐκείνου Κυβέρνησιν σύστημα ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ Πατρίδα μετὰ πλήρη τὴν συνέδῃσιν ὅτι ἐξεπλήρωσε κατὰ δύναμιν τὸ πρὸς τὸ Ἔθνος καθήκον. Εἰσαχθέντος δὲ μετ' οὐ πολὺ ἐκ νέου τοῦ συστήματος τῶν ἐντοπίων δικαστῶν, θεωρεθὲν Ἡρόδοτος τῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ Πατρίδι Δικαστηρίων, μετὰ ἐπιδοκιμασίας γενικῆς. Ἀκολουθῶντες ἐξελέγηθαι βουλεὶ τῆς κατὰ τὸ Βον Κοινοβουλίου, τὸ ὑπὸ τοῦ Δουγλας διαλυθὲν διὰ τὰ μεταρρυθμιστικὰ σχέδιά του, τὰ ὅποια ἐκθύμως προήσπισε ὁ Μιχαήλος Σικελιανός.

Ρ. Γ. Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του ἡσχολήθη μετὰ τὴν συγγραφὴν Ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐπὶ τῇ βάσει ἀπειρῶν καὶ ἀγνώστων ντοκουμέντων, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐκ σχετικῆς σημειώσεως τοῦ Ἀριστοτέλους Βαλαωρίτου εἰς ἓν ἐκ τῶν Ἀσμάτων τοῦ «Θανάση Διάκου», εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ποιητὴς τονίζει, ὅτι «τὸ ὑπὸ τοῦ Μιχαήλου Σικελιανοῦ ἐτοιμαζόμενον ἔργον θὰ χύσῃ ὅλως νέον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ἐπαναστάσεως φῶς». Δυστυχῶς πυρκαϊὰ μεταδοθεῖσα εἰς τὴν οἰκίαν του κατέκαυσε αὐτὴν ὡς καὶ πάντα τὰ εὐρισκόμενα ἐν αὐτῇ χειρόγραφα, γεγονὸς τὸ ὁποῖον βαρύνοντα ἐπὶ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Μιχαήλου Σικελιανοῦ.

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ (1)

Ἡ παγωνιά εἶν' ἀφόρητὴ στὸ δάσος χιονίζει καὶ ὁ ἀέρας

(1) Ἡ παράδοση τοῦτη εἶναι πολὺ πλατειὰ διαδομένη, ὅχι μόνον ἐν τῇ Ἑλλάδι μὰ καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Μόνον ποῦχει μερικὲς παραλλαγὰς σὲ μερικὰ μέρη. Λένε, ἔφαρνα. πῶς ὁ πυρούλης πήρε τὸ κόκκινο χρώμα στὸ στήθος ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, σὰν κάθησε ἐν στιγμῇ τοῦ ἄρχιζε τὸ παγκόσμιον σκοτάδι, πάνω στὴν ματωμένη ἀπὸ τὸ ἀκύνθον στεφάνι κεφαλὴ του. Τότες ἡ παράδοση γίνεται πασχαλιάτικη. Ἐμεῖς ἀκολουθήσαμε φυσικὰ τὴν Ζακυνθίαν.

Α. Μ.

κόφτει, κυριολεκτικὰ, τὰ πρόσωπα. Μεσ' τὴν ἀγριεμάρα τοῦ καιροῦ γυρνᾷ στὸ δάσος ἓνα περιπλανημένο πουλάκι, ὁ πυρούλης, ποῦ χάσε τὸ σὺντροφὸ του. Κριώνει καὶ πεινᾷ στὸ δάσος, μὰ δὲν ξέρει τί νὰ κάμει.

Ἀχ! ποῦ εἶναι ἡ ζεοτὴ φωλίτσα του, ποῦ μαζευόταν στὰ κυτρώφια του κοντὰ καὶ γλυκεῖα ζῆσια ἀπλωόντουσαν στὰ φτερά του;

Ἐνα σπιτάκι ἀχερόνιο, σὰν κελύβα, ἀγναί τεύει. Διπλὴ δύναμη τοῦ δίνει καὶ τρέχει γρήγορα πρὸς τὰ καὶ. Μία γυναὶκα ἀγγελόμορφη κάθεται στὸ χῶμα μ' ἓνα μικρὸ στήν ἀγκαλιά· ἡ Παναγία μετὰ τὸ Χριστόν. Ἐκλαίγει τὸ παιδί κι' ἀκατάπανστα ἡ μάνα του ζητοῦσε νὰ τὸ γαληνέψει. Τοῦ πονοῦσε τὸ χέρι του ἀπὸ μιὰ πληγὴ καὶ δὲν τᾶφνε νὰ ἡσυχάσει.

Ὁ Πυρούλης, χωρὶς νὰ ξέρει ποῖα ἦταν, λυπήθηκε τὸ καὶ μὲν τὸ μικρὸ καὶ περ' ὅλη του τὴν κούραση καὶ πείνα, φτεροῦ γισε δίπλα του κι' ἐσπρωξε τὸ στήθάνκιον στὸ χέρι τοῦ μικροῦ. Τὰ τρυφερά βελουδένια του φτερά, ἀνακουφίσανε τὸν πόνο του καὶ στὴ Θεία μορφὴ του ζωγραφίστηκε ἓνα γελάνι χαρῆς.

Ἀπὸ τότε τὸ σιῆθος τοῦ πυρούλη, ποῦ βάφτηκε στὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀπόχθησε ἓνα ὠραῖο κόκκινο χρώμα.

Διονύσιος Μπονίκος

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΣΤΗΝ ΕΞΟΡΤΑ

Μεσάνυχτα πιά περαγμένα καὶ μόλις τώρα ἡ Χρύτω ξεμπερδεφθεῖς δουλειές της. Ὅτι μπόρεσε νὰ βγεῖ λιγάκι στὴν πόρτα καὶ νὰ χαρεῖ τ' ἀγροσιάτικο φεγγάρι, ποῦ εἶναι σὰν ἡμέρα. Τὰ μάτια της πρωτόπεσαν στὴ γαληνεμένη θάλασσα ποῦ τὴ στολίζει τὸ φεγγάρι, δῶ κι' ἐκεῖ μετὰ πλατεῖες ἀσημένιες κορδέλες. Τίποτα! Οὔτε βάρκα οὔτε κανένα φῶς ἀπὸ μακριά. Γύρευε ποῦ εἶχε καταντήσῃ ὁ ἄντρας της μετὰ τὸ σουπολόισμα. Κόστα — κόστα — πᾶς στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου. Καθὼ, εἶναι τέτοια μπουνάτσκα, καλὰ ξεμπερδεμὰτα. Κι' αὐτὴ δὲν τὴ βαστοῦν τὰ πόδια της. Ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὅτε στάθηκε μιὰ στιγμὴ. Τοῦ καλοπάστρεψε τὰ σύνεργα τῆς ψαρικῆς ποῦ τᾶκαμε σὰ νὰ μὴ ρίχτηκαν ἀκόμη στὴ θάλασσα. Τὸ μεσημέρι δὲν εἶχε κλείσει μάτι. Ἐφύλαξε τὴν ντοματόπαστα γιὰ νὰ γεί τὸ γε μὴν καλὴ, νόστιμη κονσερβὰ καὶ σφάγιον καὶ ὁμοκυρία, ὅχι ἀπὸ μείνην τοῦ μαγαζιοῦ βλεπᾷ μὴ νὰ γεί. Κουράστηκε δὲν εἶχε ὄρεξη οὔτε νὰ φάει. Ἐβλεπε τὰ κολλοθυάκια, τὰ σκέπαζε ὅπως ἦταν καὶ τ' ἄφρησε στὸ τρα-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ
ΜΟΥΣΗΣ

πέζε για τὸ Νιόνιο. Τοῦχε δώσει φεύγοντας ὅτι εἶχε μείνει, ἀπὸ τὸ μεσημέρι, μὰ μπορούσε καὶ νὰ πεινάει στὸ γυρισμό. Ἡ θάλασσα πάν-
τα κάνει ὄραση.

Δὲ βραδιά πιά τὴ νύστα. Κουτουλάει δλοένα πὺ πάει νὰ πέσει ἀπὸ τὴν καρέκλα. Τοῦ κάκου! Στάθηκε κακὸτυχη στὸ γάμο τῆ. Αὐτῇ, τὸ κορίτσι τοῦ κύρ—Ρόδη τοῦ Θόδωρου, ἡ Χρύσω, τέλειωσε νὰ πάρει φαρά! Αὐτὴ πὺ τὰ προικιά της μονάχα στοίχιζαν ἓνα μᾶτι, ὅλα ἀπὸ εἰκοσιτέσσερα, ἡ Χρύσω ἡ μονάκριβη, πὺ ἡ γριά Ἀσημίνκι' ὅλες οἱ γειτόνισες στὸ χωριὸ ἔλεγαν—αχαράστονε μᾶτια μου πὺ θὰ τὴν πάρει! σόι, λεφτά, φρονιμάδα καὶ ρυῖχα, πὺ σ' ὅλη τῆς τῆ ζωὴ δεθὰ τὰ χαλάσει... Οἱ ἄλλες κοπέλλες τοῦ χωριοῦ τὴ ζήλευαν κι' ἂν ἦταν ἀπὸ τὸ χέρι τους νὰ μπορούσαν νὰ τὴν πνίξουν. Ἔτσι σὺν ἄκουγαν τὴν Ἀσημινὰ νὰ διαλαλεῖ τὰ καλὰ τῆς ἀπαντοῦσαν πει-
σρωμένες.

—Ἐ, τί νὰ κάμουμε κι' ἐμεῖς. Ἐχει ὁ Θεός... τοὶ ἄλλοι βούγ

—Ἐχει δὲ σὰς λέω· κατὰ τὸ κρὺ μοιράζει καὶ τὰ ρυῖχα. Μὰ ἐγὼ λέω τὸ στρωτό.

Τὶ τὰ θες ὡς τόσο! Μποροῦσε νὰ πάρει μιὰ χαρὰ ἓνα τεχνίτη· ἓνα παπουτοσή, ἓνα ράφτη, ἓνα μαγαζιάτορα ἢ κι' ἓνα δάσκαλο ἀκό-
μη ὅπως τόσες ἄλλες. Μερικὲς μάλιστα παντρεύτηκαν μὲ τὸ πουνά-
μιο. Ὅχι αὐτῇ ἡ καλοκναστημένη νὰ πάρει τὸ Νιόνιο τὸν φαρά, πὺ
κατὰ πὺς λέει καὶ ἡ παραιμία

φαράς καὶ πουλολόγος
συφορὰ στὸ σπῖτι σου

Πότε θὰ σοῦ φέρει νὰ φᾶς δὲ ξέρεις. Ἀμα κάνει φουρτοῦνα, καὶ Χριστοῦ νᾶναι καὶ Λαμπρῇ μέρα, τὴν περνᾶς μὲ ξερόφωμο καὶ νὰ δο-
ξάζεις τὸ Θεὸ πὺ τῶχες κι' ἐκεῖνο.

Τὴν πῆρε στὸ λαϊκό τῆς ἡ προξενήτρα ἡ Φρυζούλα μὲ τὰ πα-
χειὰ τῆς λόγια. —Τὶ ἔχει νὰ κάνει ἂν εἶναι φαράς, πὺ ὁ ποτέρας
τοῦ ἔχει τὰ χίλια καλὰ. Σπῖτι ἄνω στὴ χώρα. Θὰ τῶπερνε μιὰ μέρα
αὐτός. Τὶ ἄλλο ἤθελε;

Εὐπιάστηκε ὁ πατέρας τῆς ὁ κακόμοιρος καὶ εἶπε τὸ ναί. Εἶναι ἡ
τύχη, μὰ τίτὸ Θεός, εἶναι καὶ τὸ μυχλό καμιά φορά. Αὐτὰ τὰ πράγματα
ἐξετάζονται ἀπὸ πρῖν. Ποῦ νὰ ξέρει πὺς ἦταν ἀκλωμένος ὁ γέρος
σ' ἐμπόρια καὶ θὰ τοῦβρισκαν τὸ σπῖτι χρωμένο. Νὰ τώρα! Θὰ περνοῦν
για πάντα ζωὴ στενὴ καὶ κακομοιρικισμένη. Π' ἀνάθεμα τοῦς προ-
ξενητάδες.

... Πρῶτα νὰ σφάζω τὸ γαμπρό, ὕστερα τὸ κουμπάρο,

στερνὰ καὶ τὸν προξενητὴ πὺ σούκανε τὸ γάμο

Αὐτοὶ, βλέπεις, ἔχουν τὸ κρῖμα στὴν ψυχὴ τους. Μπορεῖ ὁ ἄλλος
νὰ ξέρει δλο τὸν κόσμο;

Κακὸς δὲν ἦταν ἡ ἀλήθεια. Δὲν τῆς βαρυσήλητε ποτέ. Μὰ ἡ
τῶν ρέμπελος κι' ἄμα τὸ φαρά τοῦδινε κανένα λεφτὸ στὴν ταβέρνα

τῶτρωγε. Κ' ἡ καυμένη ἡ Χρύσω νὰ ξενοδουλεύει, νὰ τσακίζεται, νὰ
νὰ στολίζει μιὰ στάλα τὸ σπῖτι τῆς γιατί τὴν Κυριακὴ πῆγαιναν οἱ
χωριανές τῆς. Εἶχε φιλενάδες μακτόριες καλοσεβγάμενες πὺ ὅλος
ὁ κόσμος τίς σεβότανε· ἔπρεπε λοιπὸν νὰ τίς περιποιέται, νὰ τοῦς
ἔχει κανένα λουκουμι ἡ μπισκότο καὶ μιὰ στάλα καφέ σκέττο. Σὺν πε-
ρίμενε τὸν ἄντρα τῆς, μὲ τὸ λύγνο ξενόπλεκε κάλτσες, πὺ πωλοῦσε
κρυφὰ ὅπως τὸ φρέσκο αὐγὸ τῆς κοτούλας τῆς, πὺπερνοῦσαν μῆνες δίχως
νάτὸ δοκιμάσει. Κι' ἔτσι ἀγόραζε πὺ καὶ πὺ κανένα καθρέφτη τραπε-
ζάκι ἡ τίποτ' ἄλλο τοῦ νοικοκυριοῦ, σὺν τῶβρισκε μισοτιμὴς ἀπὸ τίς
γειτόνισες. Ὅτι ἔδλεπε καίεῖς ἐκεῖ μέσα, ἀπὸ τὰ χερσὶνὰ τῆς ὅλα ἦ-
ταν. Καὶ νὰ βρίσκει κι' ὦρα νὰ κεντάει ἐκεῖνα τὰ ὠραῖα πετσετάκια
καὶ τὰ τραπέζομάντηλα! Χρυσοχεροῦσα σωστή. Τιμάει τὸ χωριό. Ἀπὸ
τὰ φαντά τῆς πῆρε δλοτῆς τ' ἄσπρι, ἡ ἀπὸ τὰ λεπτὰ πὺ τῆς ἔδινεν ὁ
Νιόνιος για καμιά κάλτσα; Ἀλλὴ τύχη τῆς ἄξιζε τῆς καυμένης!

Τὰ συλλογιέται δλοένα καὶ ξαγρυπνάει. Ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς τῆς
φεύγει καὶ νοιώθει μιὰν ἀνησυχία πὺ τρέμει τὸ στήθος τῆς, λὲς καὶ
σφιγγονται τὰ σπλάχνα τῆς. Οἱ ονέψεις ἔρχονται ἀπανοῦτοῦ στὸ κε-
φάλι τῆς. Τῆς φέρνουν ἔτσι τὴν ἀπόφαση, κάποια ἀπόφαση πὺ θετικὰ
δὲν θὰ τὴν ἔπερνε ἄλλη στιγμή. Γίνεται λὲς τὸ μυαλό τῆς χρύσταλλο
πὺ δείχνει καθαρὰ τὰ πεσμένα.

Νά! Συλλογιέται τώρα τὸ Δῆμο! Τί ἀναπάντεχο ἦταν αὐτό! Ἡ-
ταν βράδυ σὺν ἀπέψε ἡ στερνὴ τοῦ Ἰουλίου. Σημαῖναν οἱ καμπάνες μ'
ὁρμή για νὰ πανηγυρίσουν τὸν ἐρχομὸ τῆς σαρακοστῆς. Φωνές, τρα-
γούδια ἀντηχοῦσε θάλασσα καὶ στεριά. — Καθόταν, σὺν κι' ἀπόψε
στὴν ξώπορτα προσμένοντας αἰῶνια τὸ Νιόνιο πὺλεπε στὸ φάσμα.
Ἦταν λυπημένη γιατί θυμόταν τὰ καλὰ τῆς νιάτα πὺ τὰ περνοῖσε
μὲ τοῦς δικούς τῆς, τίς συνουλιχῆς τῆς κι' ἄκουγε στ' αἰῶνια τὸ
χτύπο τὸν πένθιμο τῆς καμπάνας τῆς Παναγίας πὺ σήμαινε τὸν ἐς-
χομὸ τοῦ Δεκαπεντάγουστου. Λέγανε μὲ τίς φίλες τῆς ἀπὸ βραδὺς
τὰ φαγιά πὺ θὰ μαγαίρειναν στοὺς ἐργάτες τοῦ τρύγου—σοῦπομανέστρα,
πατάτες μὲ ντομάτες, σοφρυαδοῦρα. Ἡ μιὰ σταύρωνε τὴν ἄλλη πὺς θὰ
εἶχε πιότερη φασαρία. Μὰ τί νὰ κάμει ἀφοῦ τ' ἀποφάσιζαν οἱ μεγα-
λύτεροι;

Τώρα καταμόναχη, χωρὶς δικούς, χωρὶς κανένα.

—Χρύσω... Χρόνια πολλά, καλησπέρα—τῆς εἶχε πεῖ. Εἶδε κι'
ἐπαθε νὰ καταλάβει. Ἦταν ὁ Δῆμος πὺ δὲν ἀπόλειπε πορὰ ἀπὸ
ἐπὶ τοῦ ὅτι μετόχι τους. Μὰ αὐτὸς ἦταν στρατιώτης. Πὺς βρέ-
θηκεν τὸν ἔβλεπε, πὺς ἔβλεπε τὸν ἔβλεπε—Τὰ χρόνια περᾶνε. Τῆς θύμησε
οἱ μικροὶ τῆς, τῆ χρυσῇ ἐποχῇ τῆς, πὺ δλο κεντοῦσε κι' ἐ-
ραφε τὰ προικιά τῆς, καὶ τὴ γιορτῇ, τὴν Κυριακὴ, τοῦσο πὺ πάει
ἀντάρ.

ΙΑΚΩΒΟΣ
ΔΗΜΟΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Γύρισε από το στρατιωτικό του κ' η πρώτη λέξη ήταν να ρωτήσει τη μάνα του γι' αυτή. Έμαθε την κακιοτυχία της. Δεν κρατήθηκε κ' ήρθε να της το πει. Μά γιατί δεν τον περίμενε αυτόν που είχε τον τρόπο; Το λάδι και το κρασί της χρονιάς στην αποθήκη. Τα ρόδια, τα σταφύλια, τα μπικίρια σαπαίνονταν κρεμασμένα στο πάτερο γιατί δεν προφάναν να τα φάνε όλα. Στο σπίτι του μόο ένα κρέας ή ένα ψάρι αγόραζε από μαγαζί. Κι' αυτός είχε την τέχνη του χτίστης. Ξεσκόλισε στη χώρα. 'Αφ' ότου βγήκε φτός, όλοι οι παλιοί στο χωριό καθόντανε. Μά είχε λοιπόν βάλει στα μάτια της να μη νοιώσει το φλογερό του αίστημα; Γιατί πήγαινε και δούλευε μεροδοιλή στο χτήμα της; 'Ανάγκη δεν είχε. Ούτε στο δικό του δέ δούλευε. Κανενός δέ του πέρασε υποψία στο κεφάλι. Θα το μάθαινε τότες. Όλο θα ήρχονταν στ' αυτήιά της. 'Εφαγε τα νιάτα του στη σκέψη της, κι' όλο δήλωνε να της το πει. 'Ηθελε να ναι πρώτα εν τάξει, γιατί 'η αν μυαλωμένος δεν έκανε του αέρος. Περίμενε να τελειώσει το στρατιωτικό του. Μά αυτή βιάστηκε. Σάμπως την πήσαν τα χρόνια! Μόνη της έβαλε την πέτρα στο λαιμό και φουρκίστηκε. Δεν της τώπε, μά έπρεπε να το καταλάβει. Ήταν τόνειρό του. Ξυπνούσε, κοιμόταν—κ'όλην έβλεπε μπροστά του...

'Η Χρυσώ νομίζει πως ακούει παραμύθι. Παφλάζει στα πόδια της ή θάλασσα και το ψεγγάρι άνημώνει το πρόσωπό της...

Τη. Ο μίζει που πήγαινε στην εκκλησιά, κι' αυτός καθόταν πάντα όγκανια της για να τη χορταίνει. Θυμάται και την ημέρα που πρωτογύρε ε μυχρό φοιστάκι. Ήταν ρόζι. Ίχε σηλώσει και τις πλεξούδες της. 'Ανήμερα Δαμπρή.

Πόσο όμορφη του φάνηκε και πόσο ευτυχισμένος γύρισε στο σπίτι του...

Η Χρυσώ κλαίει... 'Αλήθεια τότες δεν κοίταζε κανένα.

Έίχε το νοῦ της στα λούσα. 'Ηθελε να γίνει κυρία να μπει στη χώρα...

'Ο Δῆμος της θυμίζει ακόμα ένα σεληνόλουτο βράδι του ταιγνητή που ρεύονταν; για το στρατιωτικό. Έλαμε σερενάδα με την κιθάρα και πέρατε από το σπίτι της.

Φεύγω και φεύγει η όγεία μου χάνεται η δύναμή μου κι' απ' την καρδιά μου άγροικώ πώς λίγη είναι η ζωή μου.

'Αλήθεια το θυμόταν καλά. Ήταν άργα. 'Ανακάθισε στο κρεβάτι της για να τ' ακούσει καλύτερα. Ήταν πωμένο με πόνο που χωρίς να θέλει δούλευε. Το ψεγγάκι έμπνευε από τις άνοιχτες γρίλλες, ίσια στο κρεβάτι της. Μά δεν πήρε χαμπάρι πως ήταν γι' αυτήνη...

Της ρέει τα παλιά τη ένα ένα στο νοῦ. Της τα θυμάει όλα. Κ' η Χρυσώ, η περήρανη γέρνει τώρα το κεφάλι, ανοίγει ελεύθερο ό-

λο της τόν πόνο. Ναί είναι δυστυχισμένη.
'Ο Δῆμος σκίφεται. Μεγάλο λόγος, μά πρέπει να της το πει.
'Επί-τέλου: γι' αυτό τόλμησε και ήρθε ως εκεί από το χωριό. Και την καλεί να γυρίσει έξω. Να ταιριάζουνε να κλαμουνε σπίτι. Θάχει όλα τα καλά, χωρίς να δένεται σάν τώρα ως το χάραμα.
Μά τότες ήταν τόσο απότομο και τόν έδιωξε μ' ένα μεγάλο αόου-νατο. Ήταν δειλός, ο Δῆμος κι' έφυγε μαζωμένος.

Τό θυμάται σάν τέτοια ώρα ήταν το αναπάντεχο αυτό με το Δῆμο. Να το μετάνιωμε να ξαναγύριζε! Της έρχότανε πάντα στο νοῦ στη μοναξιά της.

Μά τι θάλεγε ο κόσμος αν τόκανε; Θα βούιζε το χωριό. Θα τρέπιαζε όλο της το σῖι. Βγάζει το κεφάλι απ' έξω. Τίποτα βάρνα... Ούτε στο δρόμο τίποτα... Όλο νομίζει πως θ' ακούσει τ' άργα θῆμα του Δήμου που ξαναγυρίζει να της πει τα ίδια.

Μόνο το πάφλασμα της θάλασσας και το ψεγγάρι που την κ'ιτάει περίεργα και συμπονετικά.

Μόνη, όλομόναχη. Και θῆναι πάντα μόνη.

Σά θα γυρίσει ο άντρας της ούτε θα την καλησπερήσει καλά-καλά... Θα φάει χωρίς να της μιλήσει... Είναι σαραντάρης πιά. 'Η φτώχεια και το κρασί τόν έκαναν ψυχρό... Κι' αύριο θα λείπει στη ταβέρνα...

Κι' άξαφνα συλλογιέται αύριο το πρωί που θαρβει ή κυρά - Νε-κολού με τις κολοκυθοκορφές; απότο χωριό να μηνώσει του Δήμου...

Ζάννθος 4. 1. 28

Μαριέττα Μινώτου

Γύρω στο Βραβείο Νόμπελ

(του 'Ιωσήφ Faneullh.)

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΓΚΡΑΤΣΙΑ ΝΤΕΛΕΝΤΑ

Πήγα δώ και λίγα χρόνια στο Νουόρο, στο πατρικό σπίτι της Γκρατία Ντελέντα. Λίγες μέρες πριν είχα δει το ατελιέ του Φράγκου Τσιούζα κοντά στο Κάλιαρι, όπου τα μεγάλα τραγικά αγάλμα-τα δείχνουν τη βουβή ζωή τους ανάμεσα σε φώτα και σκιές. Έτσι μου φάνηκε τότες πως στα δωμάτια εκείνα έμπνυχώνονταν άλλα αγάλματα. Τα γνώριζα: ο 'Ηλίας Πόρτουλου, ο 'Ανανίας, ο Μα-ριέττος, η Μαριάννα Σίρκα,...

ΙΑΚΩΒΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

μορφές εκείνες ήταν στο παλιό σπίτι, σαν της Γκράτσια, κοριτσάκι ακόμα, της είχε φανεί πώς τις έβλεπε ανάμεσα στους τοίχους. Μονάχα, ίσως, αυτή γά τις έβλεπε τότες. Μόνον απ' αυτή περιμένα τον μαγικό λόγο που θα τους έλυνε τη σιωπή και θα τις έφερνε στον κόσμο.

Αλλά το κοριτσάκι δεν είχε συναισθηση του εαυτού της; και της τύχης της.

— Έδώ ή Γκράτσια μελετούσε - μου είπε η νέα σπιτογικονομά. - Στο τραπέζι εκείνο, στη γωνία, κάτω από το παράθυρο, καθόταν ή μικρή ανοίγοντας τα μάτια της δλάνοιχα στα σχολικά βιβλία. - Ήσαν στην 5η τάξη, στο τελευταίο χρόνο του σχολείου. Δαχάνιαζε ακόμα από το τρέξιμο σε ανθισμένα λειβάδια με τη συντροφιά των μικρών φιλενάδων. Προσωπία που ανάσκελα κοιτάζαν τον ουρανό, τραγούδια ελεύθερα και ζωηρά. Από το πλαϊνό δωμάτιο έφταναν φωνές αδιάκοπες. Ο πατέρας της Γκράτσια τους συμβίβαζε κάνοντας το δικαστή. Τους ανάκραине κι' έβγαζε την απόφαση. Γύρω στις μικρές ανιθέσεις τους, άπλώνουνταν πλατεία ψυχολογία. Η μικρούλα σήκωνε το κεφάλι από το βιβλίο κι' άκουγε.

Μου άνοιξαν μια πόρτα και μπήκε άφθονο το φως.

— Να το περιβόλι της! . .

Ένας πλατύς χώρος γεμάτος δέντρα. Ένα τέτοιο αλωνόβιο, από την μια μεριά, με μαύρο θόλο ή απότομη πλαγιά του βουνού. Όρθομπένε - άπέναντι - ξανθή και άγρια, στεφανωμένη με σταχτιά φύλλα που τα κουνεί ο άνεμος.

Έδώ λοιπόν, στην επιβλητική αυτή γαλήνη, καθόταν ή Γκράτσια σκεπτική. Μα είχε πιά το μυστικό της. Ένα γλυκύτατο θησαυρό, πιά πολύτιμο από κείνους που χει κάποτε ή Νεράιδα στο σπίτι της, - μερικά χειρόγραφα κρυμμένα. Όχι εκθέσεις του σχολείου μά φαντασίες δικές της, που της έnéπνεψε επιταχτικά μια φωνή. Κι' είναι τόσες οι φωνές που μιλούν στη χυστή εκείνη σιωπή! Τις άκούει με θρησκευτική πίστη. Και ίσως σε μια μόνη δέ θα πιστεψε. σ' εκείνη που θα της έλεγε με το βραδυνό άεράκι:

«Θ' άφήσεις το σπίτι σου. Θα πās στη Ρώμη όπου ζοδνε ο Πάπας κι' ο βασιλιάς. Θα πάρεις μαζί το θησαυρό σου, τις σελίδες σου τόσες δσες, τα μπουμπούκια των ρόδων και του ασφόδελου του Μάη. Θα τις πάρει ένας άνεμος δυνατότερος από μένα και θα πάνε μαζί με τ' όνομά σου σ' όλες τις χώρες του κόσμου. Γιατί δεν είναι άσήμαντες. Είναι ένας όλόκληρος λαός που φανερώνεται, μια παλιά ψυχή που τραγουδά, αυτός ο ήλιος κι' ο ούρανός, ένας όλόκληρος πόνος μαζεμένος απ' τα βουνά μας και τη θάλασσά μας. Θα περάσουν χρόνια. Μια μέρα θα ξηγήσεις την

παλιά ψυχή σ' ένα μακρινό μέρος του Βορρά, όπου οι άνθρωποι είναι ψηλοί και ξανθοί κι' ή θάλασσα σιωπηλή ανάμεσα σε ψηλότατους βράχους, όπου ο ήλιος μένει σ' ένα άχρον ουρανό για να φωτίζει, και για ένα μέρος της νύχτας, μιαν ήρεμη ζωή.

Εκεί κάτω, μικρούλα μου, θα σε κλίνουν άθρῶποι μεγάλοι και σοφοί, όχι όπως έλυνε τις διαφορές σας ο πατέρας σου. Θα ναι ένας μεγάλος διαγωγμός και θα βγῇ ή απόφαση σαν μιας ευγενικιάς κούρσας. Οι κριτές σου θα κοιτάζουν και σενα και την ψυχή σου, και θα σου πουν, μικρούλα, πώς στέκεις πιά ψηλά από κάθε άλλονε γιατί έφτασες στην κορυφή της ποίησης.

Η Γκράτσια - κριτείται μικρό τότες - μ' ένα κίνημα θάδιωχνε από το πρόσωπό της την πνοή του παιχνιδιάρικου άγέρα και θα χαμογελούσε, στα λόγια αυτά που σήμερα γίνηκαν πραγματικότητα. . . (Το τέλος εις το προσεχές) (Μετάφραση) Σ. Μινώτου

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΣ

Με την έκδοσή της ή 'Ιόνιος Ανθολογία επέδωκε δύο πράγματα: να δημιουργήσει ενδιαφέρο γύρω στην επικείμενη Έκατονταετηρίδα του μεγάλου μας συντοπίτη Φωσκόλου, και ν' άνοίξει νέο δρόμο στην πνευματική κίνηση της Ζάκυνθος και της Έπτανήσου γενικά. Το πρώτο το πέτυχε με τις μεγαλόπρεπες γιορτές της έκατονταετηριδας, όπου πρωτοσιτίησε, αφού πολέμησε χίλιες δυό δυσκολίες κι' αντίδρασες που συνάντησε. Ενίκησε γιατί είχε σταθερή θέληση και πίστη στα ιδανικά της. Για να δώσει πιότερη λαμπρότη στις γιορτές, σε τρεῖς μόνο μήνες μάζεψε ειδική συνεργασία από κορυφαίους Έλληνες και ξένους κι' εξέδωσε, με χίλιες δυοσίες, το Φωσκολιανό Λεύκωμα.

Η 'Ιόνιος Ανθολογία επιβλήθηκε και κρατήθηκε σ' επίπεδο ψηλό. Χρωστά όμως να εκφράσει την ευγνωμοσύνη της στους διαλεχτούς συνεργάτες της, σ' όσους τη βοήθησαν στο έργο της, στον Έλληνικό και ξένο Τύπο και στους διαδουμένους που γραφαν επαινετικά γι' αυτήν και για τη δράση της διεθνοποίησης της, στους εκλεχτούς φίλους της που τη συγχαρηκαν με άπειρα γράμματα και τους συνδρομητές της που

ΙΑΚΩΒΑΤΙΟΥ
ΔΗΜΟΤΕΛΕΣ
ΜΟΥΣΙΚΟΣ

τόσο πρόθυμα τὴν ἐνίσχυσαν.

Καὶ τώρα μὲ τὸ κῦρος πὺν ἀπόχτησε θ' ἀφοσιωθεί ὁλό-
τελα στὸ δεῦτερο μέρος τοῦ προγράμματός της, ἐκεῖνο πού,
μὲ τὸ πολὺτιμο ἄρθρο του ὑποδεικνύει ἕνα φανατικός Ἑπι-
τήσιος πὺν τ' ὄνομά του ἀκούεται μὲ θαυμασμό καὶ σεβασμὸ
σ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπῃ ὁ κ. Α. Ἀνδρεάδης.

Παράπλευρα ὁμως θ' ἀγωνιστεῖ γιὰ τὴν τελειωτικὴν ἐ-
πικράτησιν τῆς δημοτικῆς μας—τὴ γλῶσσα πὺν δημιουργήσανε
καὶ τιμήσανε οἱ μεγάλοι μας Ἑπτανήσιοι.

Ἀπὸ τὸν ἐρχόμενον Ἀπρίλῃ, πὺν μπαίνει στὴ β' χρονιά
της, θ' αὐξήσει τίς σελίδες της, θὰ τυπώνεται καλλιτεχνικά,
καὶ θὰ κυκλοφορεῖ παντοῦ. Θ' ἀφιερῶσει δυὸ—τρεῖς σελίδες
γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ κάθε ἄλλῃ σοβαρὴ κίνησιν τῆς Ἑπι-
νήσου. Θὰ προκηρύξει διαγωνισμοὺς μὲ πλοῦσια βραβεῖα, σὲ
διηγήματα, ποιήματα, λογογραφικὰ καὶ πρὸ παντός μελέτες Ἑ-
πτανησιακές, πὺν θάχουν προτίμησιν ἀπὸ κάθε ἄλλῃ σνιερ-
γασία, ὅσο καλὴ κι' ἂν εἴναι.

Στὸ ἔργο της αὐτὸ προσκαλεῖ τοὺς Ἑπτανήσιους νὰ τὴ
βοηθήσουν. Τοὺς παρακαλεῖ νὰ τὴν πληροφοροῦν μὲ σύντομα
ἄρθρα γιὰ κάθε ἀξιόλογο κίνησιν ἢ γεγονότα τῆς Ἑπτανήσου.
Περιμένει ἀπ' ὅλους τὴν ὑποστήριξή τους τὴν ἡθικὴ καὶ ὁ-
λική. Καὶ τοὺς δίνει τὴν ὑπόσχεσιν πὺς ἡ ἐξέλεξις της θὰ εἴ-
ναι γοργή, καὶ πὺς ἡ Ἑπτανήσος θ' ἀποχτήσῃ ἕνα ἀπὸ τὰ
πρῶτα περιοδικὰ τῆς Ἑλλάδος.

Ἀπὸ τ' ἄλλο φύλλο θ' ἀρχίσουμε τίς Ἑπτανησιακές με-
λέτες: Διον. Στεφάνου, τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ Α. Ἀνδρεάδῃ.
Τὸ Ἰόνιον θέατρον, τοῦ Βάλσα, Ἀνδρέας Λασκαράτος,
τοῦ Δ. Ζακυνθνοῦ, Ἀνδρέας Κάλβος, τοῦ κ. Βουτυρεῖδῃ, κλπ.

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΗΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ

Ἡ Ζάκυνθος, ἡ Ἀκαδημία, τὸ Πανεπιστήμιον, ὁ Λιανασ-
σός, τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὁ
Ἑλληνικὸς Τύπος μὲ τοὺς καλύτερους συνεργάτας του, ἡ Ἰτα-
λία μὲ τὴ λαμπρὴ συμμετοχὴ της καὶ τοὺς εὐγενέστατους κ'
ἐξοχώτατους ἀπεσταλμένους της, ἡ πνευματικὴ Ἑλλάδα ὁλόκλη-
ρη, τίμησαν μὲ μεγαλοπρέπεια τὴ μνήμην τοῦ ἀθάνατου Ζακ-
υνθοῦ Οὐρου Φωσκόλου αὐτὴν ἐπέτειον τῆς ἑκατονταετηρίδας του

στὴ Ζάκυνθο. Τὸ βαπόρι Ἰέραξ πὺν ἔφερε τοὺς ἐπίσημους, Ὑ-
πουργὸ τῆς Παιδείας κ. Νικολοῦδῃ, Κὺ Μιχαλακοπούλου πρόε-
δρον τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ μέλη της κ. κ. Ἀνδρεάδῃ, Ζέγγελῃ,
Μάτεσι, Παπαδάκῃ, Σπῦρο καὶ Μαριέττα Μινώτου, τοὺς προ-
σκεκλημένους Κα Δενδρινοῦ, Καραβία, Σωτηρίου, Ἀθνα-
σιάδῃ Νόβα, Φιλαδελφέα, Μπαμπάκο, Δημ. Φραγκόπουλο,
Ἄλκῃ Θούλο, Δαμβέργῃ, Πέτρο Χάση, Ἀννίνο Σημηριώτῃ,
Κόκκινω, Οὐράνῃ, Δάσκαρῃ, Δημ. Καλογερόπουλο, Ν. Ἀλε-
βιζάτο, Μανροκορδάτο, Μπονναίρ, Ρουλάν, Βεργκάνι, Μασ-
σόνι, Μπατίτι, Κα Ἀπαθάργελο, τὸν πρόεδρον τοῦ συλλόγου
Ζακυνθίων κ. Μάνδηλα καὶ ἄλλους διαλεχτοὺς ἀνθρώπους τῶν
γραμμάτων κ' ἀταποκριτέ, ἔκαμε τὴ Ζάκυνθο ἕνα ἀληθινὸ
πνευματικὸ μπουνέτο.

Θεοῦ συγχαρητήρια χρωστῶνται στὴν Κυβέρνησιν γιὰ τὸ
ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πρωτοβουλία της, καθὼς καὶ σ' ὅσους ἐργά-
στηκαν ἐξαιρετικὰ, στὸ Δῆμαρχο Δ. Ἰθακήσιο, Παπαντωνίου,
Ἀνδρεάδῃ, Παπαδάκῃ, πὺν ἀληθινὰ μόχθησε, καὶ φυσικὰ στὸ
γλύπτῃ Δημητριάδῃ πὺν στόλισε τὴ Ζάκυνθο μ' ἕνα ἀπὸ τὰ κα-
λύτερα ἔργα του. Οἱ λόγοι, ἰδίως τῶν κ. Bodrero καὶ Τσίππι-
κο, οἱ τρεῖς προπόσεις τῶν κ. κ. Μιχαλακοπούλου, Arlotto καὶ
Μάτεσι, ἡ ἀπαγγελία ἀπὸ τὴν Κα Δενδρινοῦ πὺν προσκλήθη-
κε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ἐπίτηδες—τοῦ ὡραιότατου ποιήματος τοῦ
κ. Μαλακάσῃ πὺν ἰόγραψε γιὰ τὸ Φωσκολιανὸ Λευκῶμα καὶ
τῶν σονέτιων τοῦ Φωσκόλου, ὅλα ἔξοχα. Λεπτομέρειες ἐκτενεῖς,
τοὺς λόγους πὺν ἐκφωνήθηκαν, τίς καλύτερες περιγραφές
(Ἐλευθέρου Λόγου, Ἑλληνικῆς, Πρωῖας, Ἐμπρός, Πολιτείας,
Βραδυνῆς), τὰ καλύτερα Φωσκολιανὰ ἄρθρα σάν τοῦ καθηγη-
τοῦ Ὀττολίνι μὲ 58 γνῶμες διάσημων Φωσκολιανῶν τοῦ κ.
Ρουσσέλ, τοῦ Meillet, Φουζέο, Μπορντώ, Plessis κ. τ. λ. πὺν
λάβουμε ἀργὰ καὶ δὲν προλάβουμε νὰ συμπεριλάβουμε στὸ Λευ-
κῶμα πὺν τυπώθηκε βιαστικὰ καὶ μοιράστηκε ἀπὸ τὴν Κυ-
βέρνησιν στοὺς προσκεκλημένους στὸ ἐπίσημον γεῦμα στὴ Λέσχῃ
«Δομβάρδος» καὶ πὺν κίνησε τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸ θαυμασμὸ ὅλων,
θὰ τὰ δηλοποιήσουμε ἀργότερα σὲ συμπληρωματικὸ τεῦχος.

Διὰ ἀπὸ τὰ ἄρθρα τοῦ Λευκῶματος, ἀφοῦ ζήτησε τὴν ἄ-
δεια τῶν συντακτῶν, παρεχώρησε ἡ Ἰόνιος Ἀνθολογία τὴ
μεταφρασμένα σὲς ἐφημερίδες «Ἐλεύθερο Βῆμα καὶ Πρωῖα»
Ἡ κ. Μαριέττα Μινώτου, πὺν τῆς εἶχε ἀναθέσει ἡ Ἐπιτρο-

πὴ νὰ μιλῇσι ἰταλικά γιὰ τὴ μάνα τοῦ Φωσκόλου, παραιτήθη-
κε ἀπὸ τὸ λόγο της γιὰ νὰ διευκολύνει τὴν ὁμαλὴ ἐχτέλεση τοῦ
προγράμματος, πού μὲ τοὺς λόγους πού προστέθηκαν εἶχε
παραφρονηθεῖ. Μίλησε ὁμως ἀργότερα στὴν Ἀθήνα στὴ σά-
λα τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, πού εἶχε διοργανώσει φιλο-
λογικὴ γιορτὴ γιὰ τὴν Ἑκατονταετηρίδα, σύμφωνα μὲ τὸ ἀκό-
λουθο πρόγραμμα :

- 1) Κα Μαριέττα Μινώτου : Ἡ Ἐπίδρασις τῶν γυναικῶν
ἐπὶ τὸ Φωσκόλο. Πρόβλ. περιοδ. « Ἑλληνίς » τεύχος Νοεμβρίου).
- 2) Κα Ι. Τερέντζιο : Ἀπαγγελία ποιημάτων Φωσκόλου.
- 3) Ἀντωνίου Μάτεσι : « Ἀνάλυσις τῶν Τάφων » κατὰ
μετάφρασιν τοῦ ἰδίου.

Στὸν Γιαγρασσὸ ἐπίσης γίνηκε στίς 29 τοῦ Νοέμβρη ἐπί-
σημη φιλολογικὴ γιορτὴ πού μίλησαν ἔξοχα οἱ κ. κ. Ὀρέντι
καὶ Μάτεσις καὶ ἐπροβλήθηκε ἡ κινηματογ. ταινία τῶν ἑορτῶν.

Μὲ τίς γιορτὲς γίνηκαν καὶ τ' ἀποκαλυπτήρια ἀπὸ τὴν Ἀ-
καδημία πλάκας ἀναμνηστικῆς ἐπὶ σπίτι πού ἔμενε καὶ ἀρρώστη
σε ὁ Δε - Βιάζης. Εὐπικροτοῦμε, ὅπως καὶ ὅλη ἡ κοινωρία μας,
τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἀθηνῶν,
μόνο πού συμφωνοῦμε πὼς ἡ ἐπιγραφή δὲν εἶναι ἱστορικῶς ὀρθή.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Λάβαμε καὶ συσταίνουμε θεορμὰ τ' ἀκόλουθα βιβλία :

Σαντιρόζας Ἡ ἑκατονταετηρίς τῆς ἐξόδου τοῦ Μεσολογγίου
- Φαβιέρου : λόγοι τοῦ καθ. τοῦ Πανεπιστημίου κ. Σ. Κουγέα πού
τυπώθηκαν ἐν κομψῇ τεύχῃ.

Le theatre grec contemporain : Ἐπισκόπηση τῶν Ἑλλήνων θεα-
τρικῶν συγγραφέων τοῦ κ. Ἀνδρ. Ἀνδρεάδη, ἀκαδημαϊκοῦ.

Ἑλληνικὴ Λαϊκὴ Τέχνη Σκύρου : τῆς μοναχικῆς κ. Ἀγγ. Χατζη-
μιχάλη.

Φωνιὲς χωρὶς ἤχο : ποιητικὴ συλλογὴ Γεηγόρη Θεοχάρη.

Τὸ μυρολόγι τῆς ὁμορφῆς : Ἐκδοσις σπάνι καὶ ἐκλεχτῇ, Γεωργ.
Δροσίνη, πού ἀκούαστα δουλεύει γιὰ τὴ λαογραφία μας.

Ἡ δεκάτη τρίτη ὥρα : τραγούδια, διηγήματα τοῦ Ἀλχη Θρύλου.

Ἐκπαιδευσις καὶ ἀνθρωπισμός. Νέα ζωὴ ἀνθίζει ἀπὸ τὰ ἐρεί-
πια : Ν. Ι. Λούδαρι (ἐκδοτὴ Ἑρευνας Ἀλεξανδρείας).

Ἡ ἐπιτυχία εἰς τὴν ζωὴν : Κοινωνιολογικὴ μελέτη τοῦ κ. Α. Κασ-
σιγόνη. Βιβλίον πολυτιμὴν εἰς, ὅλους. Ἐκδοτὴς Ἑρευνας Ἀλεξανδρείας.
Πουλιέται δὲ 7 σ' ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα.

Ἱεροσύνη : σκηναὶ χοροῦ μόνοπράκτου Μ. Βάσσα (Παρίσι)

Στέφανος : Ἐκλογαὶ ἀρχαίων ποιημάτων, μετάφραση τοῦ ἀκαδ.
Σ. Μενάνδρου. Ἀπὸ τὰ διαλεκτότερα Ἑλληνικὰ βιβλία.

Αὐτοβιογραφία Ἀνδρ. Λασκαράτου : μετάφρ. Χαρίλ. Ἀντωνάτου.

Le torture della sfinge : Συλλογὴ ἀπὸ ποιήματα καὶ μεταφράσεις
στὴν Ἰταλικὴ ἀπὸ τοῦ καλῶτερου Ἑλλήνου ποιητῆ, τοῦ κ. Θεό-
δωρου Μπρίκου. Παινήθηκε πολὺ ἀπὸ τὸν Ἰταλικὸ τόπο. Τὸ συσταίνουμε

Φοιτητικὸν Ἡμερολόγιον : Κοντογιάννη καὶ Κολωνέλλου. Συνεργα-
σία τῶν κορυφαίων λογογράφων καὶ ἐπιστημόνων. (Σελ. 117, ἱ-
στορικὴ μελέτη Μαρτίου Μινώτου « Ἕνας ἀγνωστος Ἑλληνιστὴς »).

Ἡμερολόγιο Θεσσαλονίκης : Καὶ Μερσίτης Τσιώμου. Χρυσόδετο
καλοτυπωμένο, ἀφῆκεν σὲ ὅλη καὶ εἰκόνας. (Σελ. 133 λογογραφικὸ διή-
γημα κ. Μαρτίου Μινώτου « Στὰ φτερά τοῦ Ὑπνου »).

Περαιτέρω :

Νέα ἑστία : δεκαπενθήμερο φιλολογικόν. Διευθ. Γρηγ. Ξανόπουλος.

Ἑλληνικὰ Γράμματα : δεκαπενθήμερο φιλολογικόν. Διευθ. Κωστής
Μηκιστῆς καὶ Βασίλ. Μαλατάνης.

Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις : Μηνιαῖον. Διευθύντρια Εὐγενία Ζω-
γράφου. (Μενάνδρου 83).

Ἑλληνίς : Μηνιαῖον, ἔργον τοῦ Ε. Σ. Ε. Γ.

Ἀναγέννηση : Μηνιαῖο. Διευθ. Δ. Γληνός.

Ἀνάπλαισις : Ὀρησκευτικόν. Διευθ. Ἰωάν. Παπαδόπουλος.

Νυχτερίδα : Ἑβδομαδιαῖο Διευθ. Πάνος Φωτόπουλος.

Τρεῖς Ἱερῶν : Ἑθνικοθεραπευτικὸν Διευθ. Βαρυμποπιώτης.

Παρασκήνη : Μηνιαῖο καλλιτεχνικόν Διευθ. Ν. Παρασκευᾶς.

Ραδάμανθυς : Εἰκονογραφημένη ἐγκυκλοπαιδικὴ Ἐπιθεώρησις.

Νέα Ἀγωγή : Μηνιαῖο παιδαγωγικόν δελτίον.

Ὁ Ἀγώνας τῆς Γυναικός : δεκαπενθήμερο δελτίον.

Νεοελληνικὰ Γράμματα : Μηνιαῖο λογοτεχνικόν Διευθ. Γιάννης
Μουρέλλος. (Ἡράκλειο).

Μοῦσαι : δεκαπενθήμερο φιλολογικόν. Διευθ. Α. Ζώης (Ζάκυνθος).

Κεφαλονιά : δεκαπενθήμερο Διευθ. Τάκης Θεοδοῦτος (Ἀργαστῶλη).

Τηλεγραφικὴ Ἐπιθεώρησις (Σύρος). Πανογιώπεια (Ἀλεξανδρεία),

Leve (Μομπελιέ), Europa Orientale (Ρώμη), Studi senesi (Σιένα)

Περιοδικὸν δελτίον βιβλιοθήκης (Χανιά).

Ἐφημερίδες :

Ζαχύνθου Ὀάσις, Φιλελεύθερος, Ἀναγέννησις, Ἐπι-
τήσις, Κοινωνική, Ἀλήθεια, Βασιλικὸς Ἀεὶς, Νέα Ἱερουσαλήμ.

Κεφαλληνία, Ἑλλάς, Μέλλον, Τελώνιον.

Παξῶν Παῖς, Ἰθάκη, Ἰθάκη.

Κερκύρα, Ἑλλάς, Κερκυραϊκὴ Ἑλλάς, Δύναμις, Κέρκυρα

Ἐφημερίς τῶν Ἑιδήσεων. Ἰωαννίνων Ἐλευθερία.

Ἰακωβίτης, Ταχυδρόμος. Πάτρων Τηλέγραφος, Νε-
αίτις, Νέος Ἕλληνας, Νεοπλινὴ ἡχώ. Χανίων Παρα-
σκήνη, Μεσολογίου Μεταβολή, Κραυγή. Παρι-
σιῶν Ἑστία, Ἀθηνῶν Ἐμπρός, Ἑλληνική, Ἑλ. Λόγος

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΛΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ